

080

3 КП 2

12-95

1256

ԳՐԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ, № 17.

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

(ԲՈՒԾԵՎԻԿՆԵՐԻ)

XIII-րդ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ
ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Թարգմ.

Վ. ՓՈԹԵՅԱՆ

3 K 172

Ռ-35

Սկան Հրատարակչություն, № 193.
ՅԵՐԵՎԱՆ — 1924.

40 ՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ, 23 SEP 2006
№ 17.

3102
Ռ-85

Սեպտեմբեր 2009

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
(ԲՈԼՇԵՎԻԿՆԵՐԻ)

== XIII-րդ ==

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Թարգմ.
Վ. ՓՈԹԵԱՆ

Պետական Հրատարակչություն, № 193.
ՅԵՐԵՎԱՆ - 1924.

256

738.

Կուսդիստանի ժամանակ Կոմյերիամիու-
թյունն ամուր լենինյան դիրք բռնեց: Պետք է
ամրացնել այդ դիրքը:

Իրա համար հարկավոր է, վոր կոմյերիտականները կուսակցական մասնաշաղկապն պրակտիկ աշխատանքի ասպարեզ գրավեն, վոր նրանք բոլշևիկների պատմությունն ուսումնասիրեն, լեւնինիզմի ելությունը յուրացնեն. ահա այդ դիրքն ամրացնելու հիմնական ուղիները:

Կոմյերիտությունը պետք է դառնա մարտական բոլշևիկների դպրոց: Այս դեպքում կուսակցական սերունդների հաշորդականությունը (преемственность) հետադաշում ևս ապահովված կը լինի:

Կուսակցության XIII-րդ համագումարը յերիտասարդության մեջ կատարվելիք աշխատանքների վերաբերյալ իր ընդարձակ բանաձևով լուծեց մի շարք ցավոտ հարցեր, վորոշելով յերիտասարդական շարժման և մեր յերկրի մասնագ սերունդների կոմունիստական դաստիարակության ամբողջ գործի հետագա ուղիները: Նախընթաց համագումարներից վոչ մեկը յերիտասարդության հարցն այսպես լրիվ և բազմակողմանի կերպով քննության չի տուել, ինչպես այդ արեց XIII-րդ համագումարը: Կուսակցական բոլոր կազմակերպություններն ու Կոմյերիտությունը պետք է այժմ արդեն մի շարք գործնական յեզրակացություններ հանեն կուսակցական համագումարի վորոշումներից:

ՌԿՅԵՄ համար կարևորագույն նշանակու-

թյուն ունեցող այն հարցի մասին, թե միությունը ինչ չափով պետք է կազմակերպւորեն իր շարքերն առնի յերիտասարդական մասսաներին, համագումարը հայտարարեց, թե ՌԿՅԵՄ իր կազմով ավելի ընդարձակ կազմակերպություն է, քան կուսակցությունը, և հրահանգեց ամբողջ բանվոր յերիտասարդությանը միության շարքերը գրավել և ընդարձակել գյուղում կազմակերպությունների թիվը: Յերիտասարդական Միությունը, հենվելով առաջին հերթին՝ բանվոր յերիտասարդության վրա, և զբաղվելով իսկ, իր պրոլետարական ազդեցությունն ապահովելով յերիտասարդական ամբողջ մասնաշաղկապում, պետք է թափանցի գյուղի խորքերը և դեպի իր շարքերը գրավի տասնյակ ու հարյուր հազարավոր նորանոր բաղրակ, աղքատ և մեղ ամենից ավելի մոտիկ միջակ յերիտասարդներին: Չհրաժարվելով ինտելիգենցիայի ու ծառայողների շարքերից դուրս յեկած լավագույն յերիտասարդներին ընդունելուց, Կոմյերիտությունը պետք է ամուր պահի իր չղճները նրանց առջև, պետք է նրանց նկատմամբ սահմանի պահանջներ ու պարտավորություններ, վորոնց կատարման միջոցով հնարավոր լինի ստուգել, թե վորքան է նվիրված այդ յերիտասարդությունը բանվոր-դասակարգին:

Կուսակցական XII-րդ համագումարից հետո

ՌԿՅՅՄ բանվորական կորիզն ավելացել է ու ամրացել: Այժմ նա կազմում է կազմակերպության 40⁰/₀-ից ավելին: Այս պարագաներում մենք կարող ենք և պետք է մեր ուշադրությունը կենտրոնացնենք միությունը գյուղական միջավայրում ընդարձակելու աշխատանքի վրա: Միության թվական կազմը մոտազա 1—1¹/₂ տ. ընթացքում հասցնել մինչև մեկուկես միլիոնի, վորի 40⁰/₀-ից վոչ պակասը — բանվորներ, 50⁰/₀ — գյուղացիներ ու 10⁰/₀ մնացածները, — ահա այս է միության մարտական լոզունգը:

Այս միանգամայն իրադործելի խնդիր է, յեթե ի նկատի ունենանք, վոր ներկա մոմենտում ՌԿՅՅՄ ունի 700.000 անդամ և թեկնածու: Միության V-րդ համագումարի որակարգի մեջ կենտրոնական տեղ է զբաղում գյուղում կատարելիք աշխատանքների հարցը: Կասկած չի կարող լինել, վոր ամբողջ համագումարը կրնա նա այն նշանաբանի տակ, թե պետք է գյուղացիական յերիտասարդության մեջ կատարվիք աշխատանքներին և ավելի ուշադրության նվիրել, ել ավելի ուժեղացնել այդ ուշադրությունը:

Կուսակցության առաջ իր ամբողջ հասակով կանգնած է բանվոր և գյուղական յերիտասարդության հսկայական անմշակ խավերի կոմունիստական վերամշակման հարցը. այդ յերիտա-

սարդությունը դիմում է ՌԿՅՅՄ շարքերը, ձեռնելով բավարարել իր աճող կուլտուրական պահանջները և քաղաքական աշխատանքի հսկումները: Պետք է պարզ կերպով ասել, վոր Կոմյերիտ միությունն այդ հարցն առանց կուսակցության յեռանդուն ոժանդակության լուծել չի կարող: Ընկ. Բուխարինը կուսհամագումարում արած իր զեկուցման մեջ Կոմյերիտականների քաղաքական անգրագիտության վերաբերյալ սոսկալի թվեր բերեց: Քաղաքականապես անգրագետների թիվը հասնում է 66⁰/₀-ի: Կոմյերիտ միության այս տարի կիրառած քաղկրթության սխտեմը չափազանց աննշան արդյունքներ է տվել: Յեվ դարմանալի յել չէ. բացակայել են թե զեկավարներ և թե դասական պիտույքներ:

Անհրաժեշտ է ծավալել հսկայական աշխատանք նորեկ-Կոմյերիտականներին դաստիարակելու համար: Կուսակցությունը պիտի տա ուժեր, գասագրքեր և միջոցներ:

Այդ աշխատանքը պետք է նույնպիսի կարեվորություն յնվ նարվածականությունն ստանա, ինչպես լենինյան կոչի աշխատանքները: Այլապես՝ մեզ լուրջ վտանգ է սպառնում: Պետք է հիշել, վոր միայն քաղաքական-կրթական աշխատանքները բավական չեն: Յուրաքանչյուր Կոմյերիտական բջիջ պետք է իր կարևորագույն անելիքը համարի իր բոլոր անգամներին

հասարակական աշխատանքների մասնակից դարձ-
նելը: Այս մասին շատ և խոսվում, սակայն
զեռ շատ քիչ գործ և կատարվում:

Կուսհամագումարի բանաձևը շեշտում և
Կոմյերիտմիության աշխատանքների բարդու-
թյունն ու բազմակողմանիությունը: Այդ բա-
նաձևն ընդգծում է, վոր ներկա պայմաններում
յերիտասարդության «գաղափարական կարիք-
ներն ավելի յեն աճում, քան թե դրա համար դե-
կավար ուժեր կան»: Կոմյերիտական ակտիվիս-
տը չի կարող ինքնուրույն կերպով մշակել յե-
րիտասարդության առաջ ծառացող բոլոր բարդ
հարցերը: Ծանրաբեռնված կազմակերպչական
աշխատանքով, նա ժամանակ չունի իր կրթու-
թյան, իր դարգացման համար աշխատելու: Ծա-
վարվող պատանեկական շարժումը, միության
դաստիարակչական աշխատանքների վերաբերյալ
հարցերի մշակումը, յերիտասարդական գրակա-
նություն ստեղծելու գործը, — այս ամենը հա-
մառորեն պահանջում են կուսակցությունից հա-
տուկ կուսակցական վորակյալ ուժեր տրամադրել:

Զի կարելի հաշվի չառնել այս հարցի լուծ-
ման դժվարությունը, վորքան կուսակցությունը
չի տառապում ավելորդ ուժերից: Սակայն ան-
հրաժեշտ և այս կամ այն ճանապարհով լուծել
այս հարցը: Անհրաժեշտ է յեղած ուժերն ող-
տագործել և այս նպատակի համար նոր ուժեր

պատրաստել: Կոմյերիտմիության՝ վորպես կո-
մունիզմի գաղափար՝ դերն այնքան և մեծացել,
հարցերն այնպես են բարդացել, վոր լուրջ հարց
և ծագում այդ հսկայական կազմակերպության
աշխատանքները սխառեմատիկ կերպով կատարե-
լու կուսակցության և պետական մարմինների
կողմից տրամադրված հատուկ ուժերի ձեռքով:
Մինչդեռ չափազանց անբավարար ձևով և լուծ-
վում մանկավարժական ու գիտական ուժերը
Կոմյերիտմիության աշխատանքների օտարի-
պում ոգտագործելու հարցը, վորը յերբեմն այն-
քան աղմուկ հանեց Կոմյերիտմիության շարքե-
րում: Այս բանը յերևում է թեկուզ հենց պա-
տանեկական շարժման որինակից: Համագումարը
գտավ, վոր պատկոմական կազմակերպությունն
իր ընդգրկած մասսաների թվի տեսակետից
պետք է ամենաընդարձակ կազմակերպությունը
լինի: Այն 200 հազար պատկոմները (պիոներ-
ներ), վորոնք այժմ կան, — մի կաթիլ են ծովի
մեջ: Մոտազա 1¹/₂ — 2 տ. ընթացքում մենք
պետք է կազմակերպության շարքերում ունե-
նանք 2—3 միլիոնից փոշ պակաս կազմակերպ-
ված սղատանիններ: Սակայն այս կիրականանա
միայն այն դեպքում, յերբ պատրաստվի փորձ-
ված ղեկավարների բավարար կադր, և աշխա-
տանքի կոչվեն կոմունիստորեն վերամշակված
մանկավարժական ուժեր: Անհրաժեշտ է հատուկ

հասարակական աշխատանքների մասնակից դարձ-
նելը: Այս մասին շատ է խոսվում, սակայն
դեռ շատ քիչ գործ է կատարվում:

Կուսհամագումարի բանաձևը շեշտում է
Կոմյերիտմիության աշխատանքների բարդու-
թյունն ու բազմակողմանիությունը: Այդ բա-
նաձևն ընդգծում է, վոր ներկա պայմաններում
յերիտասարդության «գաղափարական կարիք-
ներն ավելի յեն աճում, քան թե դրա համար դե-
կավար ուժեր կան»: Կոմյերիտական ակտիվիս-
տը չի կարող ինքնուրույն կերպով մշակել յե-
րիտասարդության առաջ ծառացող բոլոր բարդ
հարցերը: Ծանրաբեռնված կազմակերպչական
աշխատանքով, նա ժամանակ չունի իր կրթու-
թյան, իր զարգացման համար աշխատելու: Ծա-
վալիղ պատանեկական շարժումը, միության
դաստիարակչական աշխատանքների վերաբերյալ
հարցերի մշակումը, յերիտասարդական գրակա-
նություն ստեղծելու գործը, — այս ամենը հա-
մառորեն պահանջում են կուսակցությունից հա-
տուկ կուսակցական վորակյալ ուժեր տրամադրել:

Չի կարելի հաշվի չառնել այս հարցի լուծ-
ման դժվարությունը, վորքան կուսակցությունը
չի տառապում ավելորդ ուժերից: Սակայն ան-
հրաժեշտ է այս կամ այն ճանապարհով լուծել
այս հարցը: Անհրաժեշտ է յեղած ուժերն ոգ-
տագործել և այս նպատակի համար նոր ուժեր

պատրաստել: Կոմյերիտմիության՝ վորպես կո-
մունիզմի դպրոցի՝ դերն այնքան է մեծացել,
հարցերն այնպես են բարդացել, վոր լուրջ հարց
է ծագում այդ հսկայական կազմակերպության
աշխատանքները սխտեմատիկ կերպով կատարե-
լու կուսակցության և պետական մարմինների
կողմից տրամադրված հատուկ ուժերի ձեռքով:
Մինչդեռ չափազանց անբավարար ձևով է լուծ-
վում մանկավարժական ու գիտական ուժերը
Կոմյերիտմիության աշխատանքների ասպարի-
զում ոգտագործելու հարցը, վորը յերբեմն այն-
քան աղմուկ հանեց Կոմյերիտմիության շարքե-
րում: Այս բանը յերևում է թեկուզ հենց պա-
տանեկական շարժման որինակից: Համագումարը
գտավ, վոր պատկոմական կազմակերպությունն
իր ընդգրկած մասսաների թվի տեսակետից
պետք է ամենաընդարձակ կազմակերպությունը
լինի: Այն 200 հազար պատկոմները (պիոներ-
ներ), վորոնք այժմ կան, — մի կաթիլ են ծովի
մեջ: Մոտազա 1¹/₂ — 2 տ. ընթացքում մենք
պետք է կազմակերպության շարքերում ունե-
նանք 2 — 3 միլիոնից վոչ պակաս կազմակերպ-
ված պատանիներ: Սակայն այս կիրականա-
միայն այն դեպքում, յերբ պատրաստվի փորձ-
ված ղեկավարների բավարար կադր, և աշխա-
տանքի կոչվեն կոմունիստներն վերամշակված
մանկավարժական ուժեր: Անհրաժեշտ է հատուկ

դասընթացքների մի ամբողջ ցանց: Գյուղում դեռ մենք ձեռք չենք դարկել պատանեկական շարժման ծավալման աշխատանքներին: Պետք է այդ կարևորագույն աշխատանքի համար պատրաստել գյուղական ուսուցչին: Կոմյերիտմիությունը, վորի միջոցով կուսակցությունը ղեկավարում է պատանեկական շարժումը, պետք է ուժեղացնի այդ աշխատանքը:

Յերիտասարդության մեջ կատարվելիք աշխատանքների կարևորագույն բնագավառներից մեկը բարձրագույն դպրոցն է: Կոմյերիտմիությունը մինչև այժմ իր աշխատանքների ընթացքում շատ բիշ ուշադրություն է հատկացրել բարձր դպրոցին: Այժմ, յերբ կուսակցությունն անցնում է բարձր դպրոցների վերակազմության մեծ աշխատանքներին, պետք է ուղղել այդ անորմալ դրությունը: Չպետք է մոռանալ, վոր բարձրագույն դպրոցներում կոմյերիտականների, վորպես կուսակցության առաջին ոգնականների՝ դերը շատ մեծ է: Մինչդեռ բարձրագույն դպրոցների ուսանող կոմյերիտականները շատ ծանրը վիճակում են գտնվում: Նրանք ընկնում են անառողջ, արտադրությունից ու գործնական աշխատանքից կտրված միջոցառման մեջ, չստանալով այդ պարագաներում ոգնություն և շարժանունալով բավարար ուշադրության իրենց կազմակերպության կողմից: Նկատված են գեղքեր, յերբ բարձրագույն դպրոցի կամ բանֆակի

ուսանող կոմյերիտականը, հակառակ իր բոլոր ցանկությունների, չի կարողանում ստանալ վորևէ գործնական շոշափելի աշխատանք:

Անվիճելի յե, վոր բարձրագույն դպրոցների բջիջներում ամենից հաճախ բացակայում են աշխատանքների կանոնավոր բաշխում և այդ աշխատանքների կատարման հսկողություն: Միության կազմակերպությունները պետք է բմբնեն բարձրագույն դպրոցի ուսանող կոմյերիտականի վիճակի ամբողջ զժվարությունը, պետք է ոգնության հասնեն նրան, այնպես կազմակերպելով աշխատանքը, վոր ապահովվի կոմյերիտականի ու միության գործնական աշխատանքների փոխադարձ սերտ կապը, և, մյուս կողմից, շաղկապելով միության աշխատանքները ակադեմիական դրամունքների հետ:

Սրանք են ՌԿՅԵՄ՝ XIII-րդ համագումարի վորոշումներից բղխող կարևորագույն անելիքները, վորոնց իրականացմանը պետք է անցնի Կոմյերիտմիությունը, աշխատելով կուսակցության ամուր և ամենորյա ղեկավարության տակ:

Մարտական բուլշեվիզմի դրոշակի տակ, ձեռք ձեռքի հին բուլշեվիկական գվարդիայի հետ ու նրա ղեկավարությամբ, Կոմյերիտմիությունն էլ ավելի առաջ կընթանա իր մեծ նպատակի՝ մատաղ սերնդի մարտական-կոմունիստական դաստիարակության—իրականացման ուղիով:

Ն. ՉԱՊԼԻՆ.

Հիշի՛ր մանր-բուրժուական ազգեցությունը,
վոր քափանցում է ականջները, աչքերը, անցկասելի
կեբայով քափանցում է սիրտն ու հոգին: Պահպանի՛ր
այդ ազգեցությունից ամենից առաջ մեր յերիտա-
սարգությունը,

վորին՝ մեր ամբողջ ուշադրությունն ու սերը:

Գ. ԶԻՆՈՎՅԵՎ.

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԿԱՏԱՐՎԵԼԻՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԸՆԿ. ԲՈՒՆԱՐԻՆԻ ԶԵԿՈՒՅՈՒՄԸ

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԸ
ԿԱՆԳՆԱԾ Ե ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋ ԻՐ ԱՄԲՈՂՋ
ՀԱՍՍԱԿՈՎ.

Ընկերներ, ըստ պատվերի և սկզբնական յեն-
թաղրության յերիտասարգության հարցը պետք
է զրվեր կուսակցության առաջ պատշաճ ամ-
բողջությամբ: Թեև կուսակցությունը մինչև
այժմ յերիտասարգության հարցին նվիրել է
վորոշ ուշադրություն, սակայն վոչ այն ծավա-
լով, ինչպես այդ ցանկալի կը լիներ յերիտա-
սարգության տեսակետից: Մյուս կողմից՝ պետք
է նկատել, վոր այն արտաքին արարողությունը,
վոր տեղի ունեցավ համագումարի ժամանակ
սովորական զինվորա-բանվորական շարահանդես-
ների (парад) փոխարեն, — մեծ շարահանդեսն
ու պատկոմների մարտական մկրտությունը, —
ինքնըստինքյան փոքրիկ, բայց վերին աստիճա-

նի նշանակալից փաստ ե, և այդ խնդիրը կանգնած ե մեր կուսակցութեան առաջ իր ամբողջ ծավալով:

Ընկերներ, ինձ թվում ե, վոր մեր կուսակցութեան անդամներից յուրաքանչյուրը պետք ե հասկանա, վոր յերիտասարդութեան վերաբերմամբ ունենալիք մեր ազդեցութեան և յերիտասարդութեան մեջ գործող ու աշխատող բոլոր կազմակերպութեան շրջանների աշխատանքի հարցերն առաջնակարգ նշանակութիւն ունեն մեր զարդացման հիմնական հեռանկարների տեսակետից: Յեթե վերջին ժամանակները մեր կուսակցութեանը մտահոգում եյին այնպիսի հարցեր, ինչպես, որինակ, մի կողմից՝ սոցիալիստական կուստակման, և մյուս կողմից՝ մասնավոր կապիտալի կուստակման հարաբերութեան հարցը, յեթե այդ հարցը մեզ անհանգստացնում եր այն պատճառով, վոր նրա լուծումից ե կախած մեր հեղափոխութեան բախտը (սոցիալիստական եկոնոմիկան կը հաղթի, թե՞ կապիտալը, վոր կը սկսի մեզ հարվածել առևտրական կապիտալի ձեռով), ապա, մյուս կողմից՝ մեծ իրավամբ կարելի յե ասել, վոր «ո՞վ ո՞ւմ կը հաղթի» հարցի լուծումը կախած ե նրանից, թե ինչպիսի մարդիկ կը հասունանան, թե ինչպիսի հրամանատարական կազմ կունենանք մենք մոտագատարիներում մեր հասարակական կյանքի բոլոր

ասպարեզներում: Ընկ. Լենինը բոլորովին վռչ պատահական ձեռով, յեթե չեմ սխալվում՝ XI-րդ համագումարում, պնդում եր, վոր մենք ամենալուրջ ձեռով դեմ ենք առել մարդիկ ընտրելու հարցին:

Սակայն, յեթե ընկ. Լենինի այդ տեսակետն այնպայման ճիշտ ե, ապա մենք բոլորովին պարզ կարող ենք ասել, վոր այն հարցը, թե ովքեր կը կանգնեն մեր բոլոր հրամանատարական դիրքերում, հետևապես այն հարցը, թե ինչպես կը հղկվի, ինչպես կը վերամշակվի, կը կըթվի, կը մարզվի մեզ հաջորդող սերունդը և սրան հաջորդող սերունդը, այս հարցը դրված ե այն հարցերի ամբողջ գումարի կենտրոնում, վորոնց լուծումից ե կախված կապիտալիզմի և սոցիալիզմի պայքարի յեղքը: Յեվ ասա, յես պետք ե համագումար յեկած ընկերների ուշադրութիւնն ամենից առաջ դարձնեմ այն բանի վրա, վոր մեր առաջ իր ամենալայն ծավալով կանգնած հարցը մանկավարժական հարց ե, բայց և միևնույն ժամանակ՝ վերին աստիճանի կարևոր քաղաքական հարց: Այս հարցն այժմ չափազանց բարդ հարց ե: Իսկապես, չեմ վոր մենք այժմ հարկադրված ենք հողալ վորակյալ պրոֆեսորներ պատրաստելու, մեր պրոֆեսորներն ունենալու մասին: Պետք ե հոգանք այն մասին, վորպեսզի մեր հսկայական կրթական

լարարատորիաներից զուրա գան մեր կարմիր մասնագետները. պետք է հոգանք, փորպեսզի պատշաճ ձևով մշակվի այն մարդկային նյութը, փորն անհրաժեշտ է սոցիալական հասարակություն կառուցանող մեր միջին դործիչներին պատրաստելու համար: Այնուհետև պետք է կանոնավոր կերպով վարել մատաղ յերիտասարդության կրթության գործը, այս բառի նեղ իմաստով: Յեվ, վերջապես, մենք պետք է հոգանք այն մասին, փորպեսզի կանոնավոր ուղղություն է ընթացք արվի մեր ամենալայն յերիտասարդական խավերի, բոլորովին յերիտասարդ սերնդի մշակման գործին:

Հարցի այս բարդությունը, փոր բղխում է մեր՝ տիրող կուսակցության գիրքից, անգրագատնում է անհամար թվով հափազանց բարդ հարցերի վրա: Յես կուսակցական համագումարի ուղարկությունն էմ հրավիրում այն բանի վրա, փոր մեր կուսակցությունն այժմ այնպիսի վիճակումն է գտնվում, յերբ այդ աշխատանքի բազմաթիվ բնագավառներում նա կարող է ձեռքից թողնել ղեկը, նա կարող է անկարող գտնվել ոգաագործելու այն հսկայական նյութը, փոր նա անհրաժեշտաբար պետք է մշակի, փորպեսզի կեկավար ուժ: Ընկերներ, յես ձեզ միայն մի բանի որինակներ կը բերեմ ամենատարբեր բնագավառներից: Մենք այժմ ունենք բարձրա-

գույն գպրոցներ, ունենք այնպիսի փորակյալ հիմնարկություն, ինչպես՝ կարմիր պրոֆեսորների ինստիտուտը: Ինստիտուտի նպատակն է՝ իսկական գիտական աշխատանք կատարել:

Դուք կարծում եք, թե մեր կուսակցությունն այժմ ի վիճակի յե հետևելու այդ աշխատանքներին: Յես պետք է ասեմ, փոր կկանգամներից փոշ մեկը, ֆաղբյուրոյի անդամներից փոշ մեկը, փոշ մի կուսակցական կազմակերպություն այդ գործին չեն հետևում, և չեն կարող հետևել: Մեզանում ստեղծվում են ամբողջ գիտական ուղղություններ: Հրավիրվում է, որինակ, հոգեբանության մասնագետների փորևե համագումար, այդտեղ հանգես են գալիս ու գործում ամբողջ խմբեր, փորոնք խոսում են մարքսիստների անունից. բայց հարցրեք մեր ղեկավար խմբից և մեր կկ ու ամբողջ կուսակցությունից, — փորևե մեկը հետևում է աշխատանքների այդ ճյուղին. յես կը պատասխանեմ, փոր փոշ մի մարդ չի հետևում: Մինչդեռ այդ մարդկանց աշխատանքի հետևանքները տարածվում են ավելի հեռուն, նրանց միջոցով դաստիարակվում ու ստեղծվում են ամբողջ գպրոցներ և ուղղություններ: Մենք ունենք գպրոցական հարց, այն գպրոցների հարցը, փորտեղ սովորում է մեր յերիտասարդությունը: Յերբ յես խոսում եմ յերիտասարդական գպրոցի և մեր

կուսակցական գաղտնիքների մասին, ապա դուք կարծում եք, թե մենք այդ գաղտնիքներին ամեն ուղղությամբ կարող ենք հետևել և հետևում ենք: Չարաշար կը հրապարակվեք դուք: Այդ հոգի վրա յերբեմն զարմանալի կուրյոզներ են տեղի ունենում: Նրանցից մեկին մասին յես կը պատմեմ ձեզ. իմ ձեռքումն են կուսակցության Մոսկվայի կոմիտեյի (ՌեկլՄե) պրոպագանդիստական գործունեության նյութերը. այնտեղ մի հոգված կա մանկավարժական նոր մեթոդի մասին, վոր կոչվում է «տալգենիզմ»: Այդ մեթոդը մի հատուկ յեղանակ է, վորով մշակման է յենթարկվում հասարակությունը: Խնչ է այդ մեթոդի ելույթունը: Հեղինակն ասում է.

«Մենք մտադիր ենք այս հոգվածով բնորոշել այն մանկավարժական նոր մեթոդը (հեղինակն է՝ Ա. Գ. Ռիվին), վորը հիմնված է հաղորդակցությունը (общение) իբրեւ կրթական պրոցեսի գործոն ըստ ամենայնի ոգտագործելու վրա, յեւ վորն իրականանում է գուգային միությունների ձեւ ունեցող անձնական հաղորդակցություն կազմակերպելու միջոցով»: Ահա, այս «գուգային միությունների ձեւով հաղորդակցության անձնական մեթոդը» հետևյալն է. այն ընկերները, վորոնք մեր շարքերն են մանում լենինյան կոչի հետևանքով, կենթարկ-

վեն մանկավարժական մշակման ըստ տալգենիզմի, այսինքն՝ տաղանդի ու հանճարի ընտրանքի, հետևյալ ձևով. մի գուգին հարկադրում են զբաղվել, որինակ, յերկրաչափություն, իսկ մյուս գուգին — ուսումնասիրել յերշիկի արտադրությունը. հետո անդամների խաչաձև տեղափոխություն (перекрецивание) են կատարում. յերշիկագործը հաղորդակցության ժամանակ դառնում է յերկրաչափ, իսկ յերկրաչափը — յերշիկագործ, և այդ՝ յերկրաչափությունից յերշիկին և յերշիկից յերկրաչափության անցնելու ժամանակ յերևան է գալիս նրանց հնարագիտությունը: Հիմա յերևակայեցեք, վոր գալիս են մեզ մոտ մորթավոր բանվորներ և կամենում են կոմունիստներից իմանալ այն, ինչ վոր պետք է նրանց, և այդ բանվորներին հակադրում են այդ «գուգային միությունների» ժամանակ անձնական հաղորդակցության մեթոդով՝ կազմել կամ միևնույնս պարել: Խնչ դուրս կըլա դրանից:

Մինչդեռ այս — պաշտոնապես հրատարակված նյութ է: Յես կը բերեմ մի շարք այլ որինակներ: Մեզանում այժմ զբաղված է գեղարվեստական գրականության հարցը, վորի միջոցով գտաւարակվում է մեր յերիտասարդությունը: Միթե մեր կենտրոնական հիմնարկություններն է վիճակի յեն հետևելու դրան: Վնչ. կուսակ-

ցական հիմնարկութիւնները նույնպէս հնարա-
վորութիւն չունեն: Կուսակցական գիծը լայնա-
կայում է:

Այսպիսով, շոշափելով բոլորովին տարբեր
հարցեր, մենք ստանում ենք իրերի այնպիսի
գրութիւն, վորը կարող է սպառնալից դառնալ:
Քանի վոր կուսակցութիւնը կարող է կորցնել
զեկը, կուսակցութիւնից անկախ կարող են
զարգանալ մի ամբողջ շարք հոսանքներ, վորոնց
կուսակցութիւնը չի կարող հետեւել, և վորոնք
կընթանան կուսակցութեան գրոշի տակ այդ
հռչակավոր «տալգենիզմի» հետ միասին: Մեզա-
նում գեպքեր են յեղել, յերբ կուսակցութեան
կողմից այդ աշխատանքներին հետեւելու համար
ուղարկված ընկերն անգոր է հանգիստացել նոր
պահանջների ու հարցերի հանդեպ, վորովհետեւ
աշխատանքը չափազանց ընդարձակվել, մեծա-
ցել է: Հաճախ բարձրագույն դպրոցներում մեմ
այդ ընկերներին, — յեթե արտահայտվենք վոչ
այնքան պարլամենտորեն, — քչել են խմբակնե-
րից, վորովհետեւ սովորողներն ավելի յեն իմա-
ցել, քան ուղարկվող ընկերները: Այդ, իհարկե,
նշան է, վոր մեր գործը հսկայական չափով ա-
ճում է: Մենք փոխադրվել ենք վոչ միայն
յերկրորդ, այլ, գուցե, իններորդ կամ տասնե-
րորդ դասարանը: Սակայն, մյուս կողմից, կու-
սակցութիւնը պետք է հաշվի առնի այս հան-

գամանքը, քանի վոր, յեթե մի շարք բնագա-
վառներում զարգացումն ընթանա կուսակցու-
թիւնից անկախ, առանց նրա վերահսկողու-
թեան, ապա մենք կարող ենք բոլորովին ան-
սպասելի կերպով, մի վորոշ ժամանակից հետո,
կանգնել մի շարք խոշոր խեղաթյուրումների
առաջ, վորն ուղղելը չափազանց դժվար կը
լինի: Իսկ վորովհետեւ մեր ամբողջ փորձը մեզ
ցույց է տալիս, վոր ամեն մի ալգալիսի խեղա-
թյուրում ձգտում է, հատկապէս պատմական
կրիտիքական շրջանում, միանալ, կապվել վո-
րոշ քաղաքական տենդենցի հետ, ապա մենք կա-
րող ենք այստեղ ստանալ վորոշ քաղաքական
հոսանք, վոր ուղղակի մեր կուսակցութեան դեմ
կը գնտ: Ընդհանրապէս կարելի չէ ասել, թե
պահանջներն այնքան են զարգացել, յերիտա-
սարկութեան վերաբերյալ հարցերն այնքան են
բարդացել, և աշխատանքն այնքան է շեր-
տափրկել, վոր կուսակցութիւնը պետք է ըմ-
բռնի մեր առաջ ծառացած հարցի ամբողջ բար-
դութիւնը և լուրջ ուշադրութիւն դարձնի
գործի այդ կողմի վրա:

ՍԵՐՈՒՆԴԵՐԻ ՀԱՐՅԸ

Ընկերներ, յերկրորդ հարցը, վոր յես կա-
մենում եյի այստեղ ընդգծել, այդ սերունդնե-

ըի հարցն եւ ինչպէս յէս ասացի իմ ճառի հենց
սկզբում, մենք պետք ե հոգ տանենք փոշ միայն
յերիտասարդութեան, այլեւ պատանիների մասին:

Յեւ պատեղ, ինձ թվում ե, մենք, վորպէս
հաղթական բանվոր դասակարգի կուսակցութիւն,
պետք ե հասկանանք, վոր վորքան մենք իջնենք
բոտ հասակի, այնքան ավելի յեռանդով պետք
ե մեր ազգեցութեան տակ առնենք ավելի լայն
սոցիալական շրջաններ: Մենք պատեղ փոշ մի
դեպքում չենք կարող կանգնել այն տեսակետի
վրա, վոր բոլորովին բնական, ճիշտ, համաչափ
ե նպատակահարմար ե այն յերկրներում, վոր-
տեղ բանվոր դասակարգը դեռ իր ձեռքը չի վերց-
րել իշխանութիւնը, ե վորտեղ նրանց հիմնա-
կան նպատակն ու անելիքն ե՝ կազմակերպել
ե կովի ասպարեզ նետել այդ կովի համար ան-
միջականորեն պիտանի ուժեր: Մեր անելիքն
անհամեմատ ավելի բարդ ե, քանի վոր վոշ
միայն մեր առաջ դրված ե այնպիսի կազմեր
ստեղծելու խնդիրը, վորոնք կարող են հենց
այժմ, ամենակարճ միջոցում, նետվել այս կամ
այն քաղաքական, տնտեսական կամ գաղափա-
րական հրամանատարական դիրքը, այլեւ մենք
պետք ե մեծագույն սոցիալական հիմքը դնենք
ապագա մարդկային հիմնական կապիտալ ստեղ-
ծելու համար: Յեւ այդ տեսակետից մենք չենք
կարող ամենայնրիտասարդ սերունդների նկատ-

մամբ սահմանափակվել նրանով, վոր կազմա-
կերպենք միայն բանվորներին: Մենք մեր ազ-
գեցութեան տակ պետք ե առնենք, վորքան
հնարավոր ե, ավելի մեծ թվով ազգաբնակչու-
թիւն, վորչափ հարցը վերաբերում ե ամենա-
փոքր հասակներին: Ահա այս գործի վրա պետք
ե դարձնել կուսակցութեան ուշադրութիւնը:
Մինչդեռ այս ասպարիզում մեզանում գործն
այնքան ել հաջող չե:

Յեթե ճիշտ փոխհարաբերութիւնն այն ե,
վոր, որինակ, պատանիների շրջանում մենք
պետք ե կազմակերպենք բացի պրոլետարներից,
ե մյուս տարրերին, ուստի ե պատեղ պրոլե-
տարների տոկոսը կարող ե ցած լինել, այնինչ՝
որինակ, կուսակցական կազմակերպութեան մեջ,
վոր ապահովում ե մեր ղեկավարութիւնը, պրո-
լետարների տոկոսն առավելագույնը պետք ե լի-
նի,— ապա մեզ մոտ փաստական դրութիւնն
ուղղակի հակառակն ե: Մեզանում, որինակ, ա-
մենաստորին կազմակերպութիւնը — պատկուժա-
կան կազմակերպութիւնն ե, վորի մեջ պրոլե-
տարական պատանիները բարձր տոկոս են կազ-
մում, ե մեր պատկուժների մեջ կա մի հոսանք,
վոր կարծում ե, թե, նախ պետք ե կազմա-
կերպել բոլոր պրոլետարական պատանիներին,
ե միայն դրանից հետո կարելի յե ձեռնարկել
գյուղացիների ե այլ խավերի պատանիների,

քաղաքի աշխատավոր խավերի պատանիների,
կազմակերպմանը: Այս բացարձակապես սխալ
տեսակետ ե: Յեթե մենք մեր կազրային կազմի
ստեղծման հարվածային հարցի չափ կարևոր
չհամարենք այն ավելի խոշոր հարցը, վորը
մարդկային նյութի մշակման—գասախարակման
ասպարիզում նույնն ե, ինչ վոր տնտեսության
մեջ—մեր ելեքարոֆիկացիան կայարանների կա-
ռուցումը, յեթե մենք այդ շունենք, ապա մի
քանի սերունդներից հետո շատ անախորժ հետե-
վանքների առաջ կանգնած կը լինենք:

Այս դիտողությունը մի քանի ուղղութիւններով
վերաբերում ե և յերիտասարդական Միությանը:
Յերիտասարդական Միության անդամ ընկեր-
ները հրաշալի կերպով գիտեն, վոր նրանք պետք
ե իրենց շարքերը զրավեն դուզացիական յե-
րիտասարդությանը, սակայն նրանց փաստական
ուժերն այժմ այնքան սահմանափակ են, վոր
այդ տեսակետից ես դրությունն առանձնապես
միսիթարական չե, թեև Կոմյերիտմիության
դերը, ինչպես կը տեսնենք հետագա դրությու-
նից, հաճախ գլուղում (զժբախտաբար) ավելի
կարևոր ե, քան մեր կուսակցական բջիջներինը:

Մեր առաջ դրված են շատ բարդ հարցեր:
Մեզ անհրաժեշտ ե վերին աստիճանի նուրբ,
բազմակողմանի ձևով մոտենալ դործին: Մեզ
հարկավոր են մարդիկ, վորոնք կարողանան բա-

վարարել աշխատանքի այդ բնագավառների պա-
նանջներին, սակայն մեզ անհրաժեշտ ե միաս-
նական ղեկավարություն, մեր կուսակցության
ղեկավար ինստանցիայից յեկող ղեկավար թեղ:

Միայն այն ժամանակ մենք կարող կը լի-
նենք պահելու և ուղիղ ճանապարհով տանելու
ամբողջ հասակային շղթան, յերբ ապահովենք
մեր կուսակցության, Կոմյերիտմիության, պատ-
կոմական կազմակերպության և պետական ու
այլ տեսակի մի ամբողջ շարք հաստատություն-
ների կանոնավոր փոխհարաբերությունը, վորոնք
զրազվում են նույն և նման աշխատանքներով:

Կրկնում եմ, ընկերներ, այդ աշխատանքը
չափազանց դժվար ե: Յեթե մեզանում, մեր
սեփական կուսակցության մեջ, ինչպես ցույց
տվեց տեղի ունեցած դիսկուսիան վիճաբանու-
թյան ժամանակ մեծ չափով ձգտումն եր նկատ-
վում մեր կուսակցությունը հասակի տեսակե-
տից ձերերի ու յերիտասարդների բաժանելու,
ապա մի կարծեք, վոր այդ յերևույթը չկա և
մյուս կազմակերպությունների մեջ: Այդ յե-
րևույթը նկատվում ե, ի հարկե, յուրահատուկ
ձևերով, և Կոմյերիտմիության մեջ, և նույնիսկ,
վորքան ել այդ տարրինակ ե, պատկոմական
կազմակերպության մեջ:

Արշակունյաց

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԱԶԳՆ ԱՄԵՆԻՑ ԱՎԵԼԻ ՈՒՐԱՆԱ-
ՅՆՈՂ—ՊՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐ-

ՊՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այս ընդհանուր դիտողություններէց հետոյ
յես անցնում եմ թեզիսների առաջին մասին—
պատկոմական հարցին: Այդ հարցն առաջին ան-
գամ ե քննության առնվում այնպիսի կուսակ-
ցական կազմակերպությունների մեջ, ինչպիսին
մեր կուսակցական համագումարն ե:

Յես պետք ե մի փոքրիկ, այսպես ասած
անձնական բնույթի դիտողություն անեմ. պետք
ե ասեմ, վոր յեթե մեզ, կոմունիստներին հա-
մար անհրաժեշտ ե մի առանձին հոգեբանական
մղում, վորպեսզի մենք կատարենք պատմության
կողմից մեր ուսերին դրված աշխատանքը, ապա
ինքնըստինքյան հասկանալի յե, վոր այդ հոգե-
բանական մղումն առաջին հերթին ազդում ե
այն ժամանակ, յերբ մենք տեսնում ու շոշա-
փում ենք այդ աշխատանքի իրական արդյունք-
ները, վորպես ինչվոր մի նոր բանի կտոր:
Յեվ, ահա, յես պետք ե ասեմ անձնապես իմ
նկատմամբ, վոր այն բոլորից, ինչ վոր յես ա-
ռիթ եմ ունեցել տեսնելու այս վերջին տարի-
ներում, թերեւս ամենախոստմնալիցը, ամենա-
նշանակալիցը, կոմունիստական աչքն ամենից
շատ ուրախացնողը,—պատկոմական կազմակեր-

պությունն ե. վոչ թե նրա համար, վոր հաճելի
յե տեսնել նրանց շարահանդեսը (парад), վոր
այդ ուղղակի մի գեղեցիկ, մի եստեալքական
տեսարան ե, այլ հատկապես այն պատճառով,
վոր այստեղ ստեղծվում ե այնպիսի հարաբերու-
թյուն, այստեղ հասունանում ե այնպիսի հոգե-
բանություն, վորոնք հանդիսանում են հեղափո-
խության ընթացքում մեր ձեռք բերած արդյունք-
ներից ամենակայունը:

Յեթե առաջ, մինչև հեղափոխությունը, մենք
շատ հաճախ գործի դրությունն այնպես եյինք
պատկերացնում, թե հեղափոխությունից հետո
համարյա անմիջապես, մեր բարեկեցության
ծուռ գիծը (кривая) կը սկսի բարձրանալ, ապա
մենք այդ հարցում սխալվում եյինք: Մենք
տեսնում ենք, վոր ամենինն այդպես չե: Իսկա-
պես, ահա 6-7 տարի յե, ինչ իշխանությունը
մեր ձեռքում ե. շուտով թերեւս մոռանանք ել,
թե վոր յերորդ տարին ե, վոր իշխանության ղեկը
մեր ձեռքին ե, այնուամենայնիվ, մենք դեռ շատ
հեռու յենք արտադրության նախապատերազ-
մական վիճակը բնորոշող թվերից, արտադրական
ուժերի զարգացման նախապատերազմական մա-
կարդակից, և այդ տեսակետից, յեթե համեմա-
տելու լինենք նախկին և այժմյան մեր դրու-
թյունը, մենք առայժմ դեռ վոչինչ ձեռք չենք
բերել, բացի բացասական հետևանքներից: Սա-

կայն մենք մի այնպիսի բան ենք ձեռք բերել, վոր արժի մնացած բոլորին, վորովհետև նա, վերջին հաշվով, ապահովում է մնացած բոլորը, նա մեզ համար թանգ է այն պատճառով, վոր վերջին հաշվով, վոչ միայն հասնում այլ և անցնում է նախապատերազմական թվերից:

Յեւ այդ նվաճումը — նոր տիպի մարդիկ ստեղծելն է. մենք ստեղծում ենք նոր տիպի մարդիկ, նոր հարաբերություններով, նոր փորձառությամբ, նոր ձգտումներով, նոր հոգեբանությամբ ու նոր գաղափարախոսական կառուցվածքով, այդ մեր հիմնական նվաճումն է, վոր ապահովում է մեր զարգացումը և ապագայում յերկար տարիներով:

Յես ձեզ նեղություն չեմ պատճառի մեծ բանակությամբ թվեր մեջ բերելով: ՌԿՅԵՄ V-րդ համագումարին, այսինքն՝ 1922 թ. հոկտեմբերին, պատկոմական կազմակերպության շարքերում կար ընդամենը 4 հազար պատանի. 1924 թ. մայիսի 1-ին այդ թիվը հասել է 200 հազարի: Իհարկե, ինքնըստինքյան այդ թիվը գեոշատ ու շատ փոքր է, սակայն հարաբերությունների դինամիկայի տեսակետից, աճեցման տեսակետից, այդ, այնուամենայնիվ, մի բան է: Յես ինձ թույլ եմ տալիս մի քանի խոսք ասել պատկոմների աշխատանքի բնույթի մասին: Դրժբախտաբար յես հնարավորություն չունեմ մեր

կուսակցական համագումարում ոգտագործելու այն նյութը, վոր մենք հավաքել ենք: Յես խորհրդակցություններ եմ գումարել պատկոմների, գյուղական կոմյերիտականների և գործարանների ստորին խավի կոմյերիտականների հետ միասին, և ձգտել եմ վոչ միայն պաշտոնական, այլ և այնպիսի տեղեկություններ ստանալ, վորոնք ցույց տան մեր ստորին բջիջների ներքին կյանքը: Թույլ տվեք մի յերկու խոսք ասել ձեզ բջիջներից մեկի մասին, ցույց տալու համար պատկոմական կազմակերպությունների աշխատանքի պատկերը: Նախկին Պրոխորովի գործարանում աշխատանքների սկզբում բանվորական տներում ապրում էր մոտավորապես 31¹/₂ հազար պատանի: Սկզբում կազմակերպում են 180 հոգու, բայց հետո դեկավար ուժերի և միջոցների բացակայության պատճառով ստիպված են լինում միանգամից այդ թիվն իջեցնելու 80-ի: Այն կիսանկուղը, վոր նրանք զբաղեցնում են, մոտավորապես 2 քառ. սաժեն տարածություն է ունենում: ՌԿՅԵՄ բջիջը լավ է վերաբերվում, իսկ, ինչպես ասել է մի ընկեր, «ՌԿԿ բջիջը բոլորովին լուրջ չի վերաբերվում» նրանց: Անկուսակցական բանվորներն սկզբում մասամբ զբաղված վերաբերմունք են ցույց տալիս, բայց բանվորների մեծամասնությունը, և հատկապես կանայք, սպասողական դիրք են բռնում, վոր-

պեսզի տեսնեն, թե ինչ է դուրս գալու այդ ամբողջ պատմութիւնից: Այնուհետեւ, կազմակերպչական աշխատանքներից հետո, հարց է ծագում նրանց ընտրանքի (отбор) մասին: Նրանք սկսում են ընտրանքի ժամանակ կիրառել խիստ կանոններ, թերեւ մոշ պակաս և նույն իսկ ավելի խիստ կանոններ, քան մեր վերջին կուսակցական զտման ժամանակ: Ընտրանքի ժամանակ հացնում էլին. «չէս ծխում արդյոք», «խուլիգանութիւն չէս անում արդյոք»: Ի՞ դեպ՝ տեղի յետնեցել մի դեպք, յերբ մի պատկոմական կազմակերպութեան մեջ քիչ է մնացել մեր մի պատասխանատու ընկերոջ աղաներից մեկի հոգին հանեն նրա համար, վոր նա աղախնին ուղարկել է իմանալու, թե յերբ է տեղի ունենալու ինչվոր ուայոնական ժողով: Իբր թե՛ դու ինչ աշխատավոր ես: Այդ յեղանակով կատարվեց ընտրանքը: Պատկոմական կազմակերպութեան ներսում շատ լուրջ կերպով գրվել է կարգապահութեան հարցը, և պետք է ասել, վոր շատ հաճախ պատկոմներն իրենց կարգապահութեամբ և իրենց կազմակերպվածութեամբ դերագանցել են կոմյերիտական կազմակերպութիւններին: Այնուհետեւ նրանք սկսեցին ել ավելի զարգացնել իրենց գործունեյութիւնը, կազմակերպեցին յերկրորդ աստիճանի խմբակ, և իրենց ազդեցութեան տակ առան մանկատունը:

Այժմ նրանք զբաղված են պատկոմական տան կազմակերպչական աշխատանքներով: Մի քիչ ամբողջութեամբ հետո նրանք սկսեցին իրենց շուշափուկները տարածել դեպի ծնողները՝ նրանց վրա ազդելու նպատակով. այս հանգամանքը շափազանց կարևոր է, քանի վոր նոր պայքարի ամենահիմնական արմատը — այդ ժամանակակից ընտանիքի կազմակերպման հարցն է:

Յեւ այդ ասպարեզում մենք ունենք պատկոմական կազմակերպութիւններ, վորոնք իրենց թույլ թաթիկներով խորտակում են այդ ընտանեկան կազմակերպութեան մեջ տիկող հին յարաբերութիւնները, այսինքն՝ դանդաղ փորում են հին ռեփմի բոլոր նողկանքների ամենահետադիմական ամբողջի հիմքերը: Նրանք սկսեցին իրենց ղեկավարներին հետ միասին ծնող-բանվորների ժողովներ հրավիրել. ծնողների տրամադրութիւնն սկզբում սպասողական էր. հետո նրանք սկսեցին հետզհետեւ ավելի ու ավելի սիրով հաճախել այդ ժողովները: Ինչ առաջացավ այդ հոգի վրա. յերբեմն այդ փոքրերին ծեծում-ջարդում էլին այն պատճառով, վոր նրանք պատկանում են պատկոմական կազմակերպութեան: Պատկոմներն սկսեցին համառորեն պայքարել ծեծի դեմ. այս նպատակով կազմակերպվեց հնգյակ՝ գործարկումների, կոմյերիտական-դերի և պատկոմների ներկայացուցիչներից, վո-

բոնք շրջում էյին իրենց յերեխաներին ծեծող բանվորների տները, կշտամբում էյին նրանց, յերբեմն ել դատի յենթարկում: Այսպիսով ստեղծվում է նոր տիպի հարաբերություն:

Յեկավ այս տարվա Զատիկը. ծնողներն սկսեցին ստիպել իրենց յերեխաներին յեկեղեցի հաճախել: Յեվ, ահա, Զատիկից մի քանի ուր առաջ մի բանի տասնյակ յերեխաներ հավաքվեցին կիսանկուղը. նրանք հեռացան իրենց տնից, այլևս չէյին վերադառնում և պայքարում էյին ծնողների դեմ, կատարված փաստի առաջ կանգնեցնելով նրանց. (ծափահարություն):

Այնուհետև մեր կուսակցության կյանքում տեղի ունեցավ այնպիսի մի հակայական գեպք, ինչպես լենինյան կոչը: Պատկոմները, այդ փոքրիկ կտրիճները, շատ դեպքերում ազդեցություն էյին գործ դնում իրենց ծնողների վրա, քաշ էյին տալիս դեպի կուսակցություն, ստիպում էյին անդամագրվել, և ամեն բան անում էյին, վորպեսզի տրամադրեն նրանց մտնելու կուսակցության շարքերը. (ծափահարություն):

Այսպիսով դուք տեսնում եք, վոր այդ միանգամայն անտեսանելի աշխատանքը միայն արտաքին գեկորներով ու նշաններով չի արտահայտվում, այլ նպաստում է կենցաղային այն ամենահետադիմական վանդակի այլասեռման, վորը հին հարաբերությունների պատվարն է չանդիսանում:

Աշխատանքն սկսվեց, և դուք տեսեք, թե ինչ հնարամտություն է պահանջվում այդ փոքրիկ յերեխաներից: Իլլիչի մահվան առթիվ կուսակցությունն ու խորհրդային իշխանությունը հրապարակ նետեցին անապատտան անձանց ոգնե- ու լողունը:

Գործարկոմները տրամադիր են շարունակ փոքր խնայողաբար ծախսել, ոգնել միայն իրենց գործարանի կարիքավորներին. «ուրիշներին» համար նյութական միջոցներ չեն լինում: Այդ խելացի ու բարի ազաններն ու աղջիկները գործարկոմներից ծածուկ կազմակերպում են անապատտան յերեխաների ոգնություն: Յեթե դուք յերեկեցե կարդայիք, թե ինչ դրության մեջ են գտնվում մեր այն «մանկավարժական հիմնարկությունները», վորտեղ ապրում են անխնամ ու անապատտան յերեխաները, ձեր մագեբր բիզբիզ կը կանգնեյին. պատճառն այն է, վոր մենք չունենք այնպիսի մանկավարժներ, վորոնք կարողանան մերձենալ այդ յերեխաներին, վորոնց մի քանի տարիների ընթացքում փչացրել են փողոցը, առևտուրը, սպեկուլացիան, պոռնիկությունն ու մյուս բացասական պայմանները: Պատկոմները, այդ փոքրիկ մարդիկ լավ գիտեն մանկան հոգեբանությունը. նրանք, ինչպես ցույց տվեց փորձը, հաճախ վկայալ մանկավարժներից ավելի լավ են մերձենում այդ անապատտան յերե-

խաներին: Ինքնին հասկանալի չէ, վոր ամեն տեղ
դրութիւնն այնպէս լավ չէ, ինչպէս յես ասում
եմ, սակայն այն հանգամանքն, վոր պատկոմական
կազմակերպութիւնները այս ուղղութիւնով եւ
զարգանում, բավական եւ, վոր մենք չարհամար-
հենք այս գործը, ինչպէս ասում են այդ փոք-
րիկների «հայրիկներն ու քեռիները»: Նրանք մեր
ապագա աշխատանքների մեծ հիմքն են:

Նրանք թափանցում են նմանապէս և գյուղը:
Յես գիտեմ, վոր նրանք յերկաթուղով Մոսկվա-
յից գյուղերն են գնում, և յերբ նրանք յերևում
են գյուղում, սկզբում զարմանք են պատճառում,
ասլա հրապուրում են գյուղական պատանիներին
և իրենց այնպէս որինակելի յեն պահում, վոր
այստեղ ել կատարում են հեղափոխական, թեև
առաջին հայացքից աննկատելի, աշխատանք:

Ընկերներ, յես այս պատկերը նկարագրեցի
ձեզ, հիմք ունենալով պատկոմական կազմակեր-
պութիւններից մեկի փորձը: Յես հնարավորու-
թիւն չունեմ խոսելու մի շարք այլ որինակների
մասին, սակայն այս փոքրիկ պատկերից արդեն
դուք տեսնում եք, թե, վորքան կարևոր եւ ուշք
դարձնել այս շարժման վրա:

Յեթե դուք չհետեւէք այս յերիտասարդ սերն-
դին, վոր խոստանում ե մի հզոր և հեղափոխական
սերունդ դառնալ, յեթե նա դուրս գա ձեր ձեռ-
քից, ապա մենք կը գրկվենք այնպիսի հնարավո-

րութիւններէ, վորոնց կորուստը հավասարա-
զոր ե կուսակցական հանցագործութիւն:

Յես պետք ե շատ համառոտակի խոսեմ մի
քանի հարցերի մասին, վորոնք դրված են այս-
տեղ՝ պատկոմական կազմակերպութիւնն ներկա-
յացուցիչ մեր ընկերների առջև: Առաջին հարցը
— ղեկավարութիւն հարցն ե. նրանք բավարար
թիւով ուժեր չունեն, թիւ այս, և յերկրորդ՝
նրանք չեն վճռել այն հարցը, թե ով պետք
ե հանձն առնի նրանց ղեկավարութիւնը:
Կա մի տրամադրութիւն, ինչպէս մենք այդ
տեսնում ենք Ուկրաինայում, յերբ պա-
տկոմական կազմակերպութիւնը հարում ե
մեր կուսակցական կազմակերպութիւնը. իսկ մը-
նացած գեպքերում, ճշող մեծամասնութիւնը,
պատկոմներին ղեկավարում ե կոմյերիտական
կազմակերպութիւնը. պատկոմական ղեկավար
կազմի մոտավորապէս 75 տոկոսը կոմյերիտա-
կաններ են, վորոնք շատ լավ են աշխատում:

Սակայն կուսակցութիւնը, իբրեւ մի ամբող-
ջութիւն, իր որենադրական ինստանցիաներում
վոչ մի առնչութիւն չի ունեցել այս շարժման հետ:

Յերկրորդ հարցը — նյութական միջոցների
հարցն ե: Այս մասին յես շատ համառոտ կը խոսեմ,
քանի վոր ինչ խոսել, յերբ այդ միջոցները չկան:
Պետք ե նկատեմ, վոր շատ հաճախ մեր այս պա-
տանի ապագա ընկերները հնարամտութիւն հը-

ըաշքներ են գործում: Նրանք այցելում են մեք-
տնտեսարարներին (ХОЗЯЙСТВЕННИКИ), ծախում են
այն փոքրիկ փողկապները, վոր այնպես շուտ սպա-
ռվում են, և այսպիսով գրամ են հավաքում ամե-
նաանհրաժեշտ բաները գնելու համար: Այս հար-
ցը, նույնիսկ մանկավարժական տեսակետից վեր-
ցրած, շատ բարդ հարց է: Այստեղ շատերը ժլա-
տում են, սակայն այնպիսի մի հարց, ինչպիսին
սեռական հարցն է, նրանց կյանքում բացասիկ
դեր է խաղում, ինչպես այդ յերեւում է պատ-
կումական կազմակերպություններում աշխատող
բացառապես բոլոր ընկերները: պատմածից, այն-
պես վոր՝ անհրաժեշտ է այս հարցին մոտե-
նալ նուրբ, քաղաքավարի ձևով և վերին աստի-
ճանի մանկավարժորեն:

Այնուհետև շատ խոշոր կազմակերպչական
նշանակություն ունի այն հարցը, թե ինչպես այդ
պատկումական կազմակերպությունը կապել սո-
ցիալական դաստիարակություն կազմակերպու-
թյունների հետ:

Ինչ վերաբերում է ղեկավարության հար-
ցին, ապա նա լուծվելու յե այն տեսակետի համա-
ձայն, վոր կուսակցությունը պետք է ղեկավարի
այդ կազմակերպությունը կոմյերիտմիության
միջոցով: Ինչ վերաբերում է սոցիալական դաս-
տիարակության կազմակերպությունների հետ կա-
պելու խնդրին, ապա, ինձ թվում է, վոր այս-

տեղ չպետք է տեղի ունենա մրցություն, ինչ-
պես այդ հաճախ նկատվում է:

Այնուհետև՝ պատկումական կազմակերպու-
թյան ղեկավարները մի քանի ընդհանուր գաղափա-
քախոսական փոքրիկ թերումներ ել ունեն: Առա-
ջին թերումը կարելի յե անվանել կազմակերպ-
չական անջատողականություն, յերբ այդ ընկեր-
ները ձգտում են կազմակերպվել կոմյերիտմիու-
թյունից բոլորովին անկախ:

Ծիշա այնպես, ինչպես կոմյերիտմիության
հետամնաց խավերի մի վորոշ մասը փոքրիկ տը-
րամադրություն ունի կուսակցություն կազմա-
կերպությունից վորոշ չափով անջատ գործելու:
Պայալիսի անջատողական գիծ նկատվում է Կովկա-
սում: Այնտեղ կա մի հայտնի թերում (ձայներ՝
«ինչպիսի»): Ընկերներ, խնդրում եմ չվախենաք
«թերում» բառից. յես հո չեմ ասում, թե այդ
թերումը մանր-բուրժուական է. կա աշխատանքի
մի այլ տեսակ ընդհանուր թերություն, այդ այն
է, վոր կոմիսնում են մեքենաբար պատկումական
կազմակերպությունների մեջ կիրառել աշխատան-
քի այնպիսի ձևեր ու յեղանակներ, վորոնք նը-
պատականորմար են հասակավորների նկատմամբ:
Յես ուզում եմ ասել արձանագրություններ կուղ-
մելու, պորտֆելների ու այլ յերեւոյթների մա-
սին: Առանձին կազմակերպություններում տըրա-
մագրություն կա մի քիչ գերազնահատելու առանձ-

նահատուկ զինվորական մեթոդները, ինչպես նր-
կատվում է որինակ, Լենինգրադի կազմակերպու-
թյան մեջ:

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԸ

Յես բուրժուական թուղթիկ կերպով նկարա-
գրեցի աշխատանքի այն կողմը, վոր վերաբերում
է մեր ամենաշերիտասարդ սերնդին: Թույլ
տվեք այժմ անցնելուրիշ բաժնի, Կոմյերիտմիու-
թյան հարցին: Յես այստեղ ել, դժբախտաբար,
բուրժուական հնարավորությունն չունեմ ողտազոր-
ծելու իմ ունեցած բոլոր նյութերը, այնպես վոր
այստեղ ել յես պետք է համեմատաբար թու-
ցիկ կերպով կանգ առնեմ ինչպես փաստական
գրության, այնպես ել Կոմյերիտմիության վերա-
բերյալ հարցերի վրա: Յես կարծում եմ, վոր
մասնուլումն արծարծված թեզիսները (վորը դուք,
հուսով եմ, թեյն վոչ ամենայն հավանականու-
թյամբ՝ կարդացած կը լինեք), մասամբ կարող
են փոխարինել այն հարցերը, վոր յես համեմա-
տաբար համառոտ կերպով պետք է շոշափեմ,
խոսելով այս կարեւորագույն եւ խոշորագույն
կազմակերպության մասին:

Վորքանն Կոմյերիտմիության անդամների փա-
տական թիվը: Կոմյերիտմիության V-րդ համա-
գումարին, 1922 թ. հոկտեմբերին, կար 247

հազար անդամ. 1924 թ. մայիսի 1-ին նրանց
թիվը (վոչ բուրժուական ճիշտ անդեկուլթյուններով,
վորովհետեւ այդ թվի մեջ են մտնում եւ լենին-
յան կոչի հետևանքով ընդունվածները) համարում
էր մոտավորապես 595 հազարի:

Լենինյան կոչը ընդհանուր հաշվով (Միության
կենտրոն. Կոմիտեյի հազորդած անդեկուլթյուն-
ներով) տվեց մոտավորապես 67 հազար հոգի,
իսկ տոկոսային հաշվով՝ մոտավորապես 11%:

Կոմյերիտմիության սոցիալական կազմը բնո-
րոշվում է մոտավորապես այսպես. բանվորների
տոկոսը շարունակ աճում է. 1922 թ. հոկտեմ-
բերին բանվորների տոկոսն էր 26, XI-րդ համա-
գումարին՝ 34%, 1924 թ. հունվարի 1-ին 40%,
1924 թ. մարտի 1-ին՝ 41%: Կոմյերիտական-
ների հաշվով այժմ նրանց կազմի մոտ 50%
բանվորներ են: Այդ տոկոսն այժմ չի բարձրա-
նում, եւ նույնիսկ մի քիչ նվազում է եւ վեր-
ջերս նույն մակերևույթի վրա յե կանգնած:
Ընկերներ, յես պետք է ասեմ, վոր վերջին հան-
գամանքը մեր առաջ դնում է Կոմյերիտական-
ների կազմի հարցը: Կոմյերիտականների մեջ
կար մի փոքրաթիվ հոսանք (յեսն չեմ խոսում,
իհարկ եւ, նրանց ղեկավար խավերի մասին), վոր
տառապում էր—նրանց Կոմյերիտական լեզվով
արտահայտած—«նեղ գասակարգային տեսա-
կետով»: Մի քանի ընկերներ կարծում էյին, թե

քանի վոր կոմյերիտական կազմակերպությունը համարվում է զեկավար կազմակերպություն, ուստի Կոմյերիտմիության շարքերը համարյա չպետք է ընդունել միջակ գյուղացիներին:

Ինչ թվում է, վոր այդ տեսակետը սխալ է: Յեռ կարծում եմ, վոր յերիտասարդական Միության ԿԿ այդ տեսակետին համաձայն չէ, քանի վոր այդ կարող է վոչ ցանկալի հետեանքներ ունենալ քաղաքական տեսակետից:

Սոսկելով Կոմյերիտմիության մասին՝ մենք խոսում ենք մեր աշխատանքը կատարող, խոշորագույն և կարևորագույն կազմակերպություններից մեկի մասին: Այն խորհրդակցությանը, վորը յեռ հրավիրել էյի գյուղում աշխատող կոմյերիտականներից, պարզվեց, վոր Մոսկվայի յերկաթուղային հանգույցում ամեն մի շրջանում մենք ունենք միայն 8 կուսակցական գյուղական բջիջ, իսկ կոմյերիտական գյուղական բջիջների թիվն է 64. հետևապէս սրանից դուք պետք է հասկանաք, վոր փաստորէն մի ամբողջ շարք վայրերում (այս զեռ Մոսկվայի, խոշոր գործարանային կենտրոնի մոտ, վորտեղ բանվորները հաճախ այցելում են գործարանները) ՌԿԿ և Կոմյերիտմիության գյուղական բջիջների հարաբերությունն է 8 առ 1: Ինչ է հետևում սրանից. այն՝ վոր շատ տեղերում նրանք փաստորէն փոխարինում են մեր ընկերներին: Այժմ, ընկեր-

ներ, գյուղում այնպիսի դրություն է ստեղծվել, վոր յեթե մենք այժմ, յերբ նկատվում է գյուղական յերիտասարդության ակտիվության վերելք, շտաններ նրան մեր յետևից, ապա այդ հանեն ուրիշները: Ուստի, բնական է, վոր գյուղական լատարակության մեջ վորոշ հիմքեր ունենալով, մենք չպետք է մեր դռները փակենք միջին խավի: յերիտասարդության առաջ. մենք պետք է նրան ընտրենք, վերընտրենք, բայց համենայն դեպս նրա առաջ չփակենք մեր դրուները: Ընդհակառակը, մենք պետք է զեպի միության շարքերը հրապուրենք ամենից ավելի ակտիվ, ամենից ավելի խորհրդային և ամենից ավելի կոմունիստական մշակման յենթարկվող տարրերին, վորպեսզի տեղահովենք միության և նրա Բիջոցով՝ կուսակցության ազդեցությունը գյուղական աշխատանքի նկատմամբ:

Ինչ վերաբերում է աշխատանքի, և ամենից առաջ գատարակշական աշխատանքի ներքին բովանդակության, ապա մենք պետք է տեսնք, վոր այստեղ յերբեմն պարզվում են այնպիսի փաստեր, վորոնց մասին մենք գաղափար չունեյինք նախքան նրա ուսումնասիրությանն անցնելը: Մենք ուշադրություն դարձրինք մի քանի վերին տատիճանի սպառնալից յերևույթների վրա, վորոնք նկատվել են այստեղ:

Ընդհանուր առմամբ Կոմյերիտմիությունը

մի հրաշալի կազմակերպութիւնն է, և ահա, վերջերս նրանք քաղաքական ստուգութիւն կատարեցին. նրանք բոլոր ընկերներին ըստ մտավորի 3 կատեգորիայի բաժանեցին, ըստ վորում առաջին խմբի մեջ մտնում են քաղաքականապէս բոլորովին անգրագետ ընկերները: Դուք գիտե՞ք, թե կոմյերիտականների ընդհանուր թվի վոր տոկոսն է անգրագետ. դուք կարծում ե՞ք՝ 30-35 տոկոսը. վնչ, նրանք կազմում են 66,6 տոկոս, այսինքն կոմյերիտականների 66,6 տոկոսը քաղաքականապէս անգրագետ է: Մենք փորձեցինք իմանալ, թե հապա ինչո՞ւ յեն մտնում կոմյերիտականութեան շարքերը: Շատ շատերին յերիտասարդական բուռն փոքերութիւնն է մղում, շատերը մտնում են, վորովհետեւ կոմյերիտականն ավելի շուտ է աեղ գտնում, և նրա տեղն ավելի շուտ է ապահովւած, շատերն ել մտնում են, վորովհետեւ նրանց առաջ բացվում են մի ամբողջ շարք լրացուցիչ բավականութիւններ, և այլն: Սակայն նրանց մեջ այդքան շատ անգրագետներ լինելու մասին կուսակցութիւնը պետք է մի բիշ մտածի:

Յեթե դատնանք համեմատաբար գրագետներին, այսինքն՝ կոմյերիտականութեան ակտիվին, ապա այստեղ ել այնքան փայլուն պատկեր չենք տեսնի: Կոմյերիտական ակտիվիստները բոլորը միաբերան հայտնում են, վոր նրանք բոլորովին

վոչինչ չեն կարդացել, վորովհետեւ ժամանակ չունեն, վորովհետեւ ամբողջովին զբաղւած են կազմակերպչական աշխատանքներով, վորովհետեւ նրանք այնքան են կլանւած այդ կազմակերպչական աշխատանքներով ու իրենց կազմակերպութեան ղեկավարութեան գործով, վորտեղ նրանք յետ չեն մնում կուսակցականներէից, վոր սովորելու ժամանակ չի մնում:

Յեթե մենք հարց տանք, թե ի՞նչն է այժմ մտահոգում մեր կոմյերիտական կազմակերպութեանը, ապա պետք է ասենք, վոր այժմ նրանց մեջ սկսվում է ուղեդարձ, վորը կարելի չէ այսպէս բնորոշել, թե նրանք զուտ կուլյուրական աշխատանքներից անցնում են քաղաքական ակտիվութեան, ավելի հասարակական քաղաքական աշխատանքների: Այս յերևույթն հնգհանրապէս իր ամբողջութեամբ պետք է վողջունել: Ճիշտ վորոշեց Միութեան կենտրոնական կոմիտեն, վոր այդ բնթացքն բնորոշեց, պակայն միաժամանակ պետք է հոգալ, վոր այստեղ մի տեսակ աղայութիւն չստացվի, և հակառակ ծայրահեղութեան մեջ չընկնեն:

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՌԻԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ
ԳԱՂԱՔՈՒՄ

Յեթե այժմ, ընկերներ, մեր առջև դնենք մեր ՌԿՅԵՄ աշխատանքները, առաջին հեր-

թիւն՝ քաղաքում կատարվելիք աշխատանքների հարցը, ապա ամենազգլխավոր նպատակը պիտի համարենք մեր բանվոր յերիտասարդության պահպանումը, այդ բառի ամենալայն իմաստով: Այս տեսակետից, ընկերները պետք է ստեղծվոր բանվոր յերիտասարդությունը, հնայած մեր անտեսական վերելքին, գտնվում է, իրոք սոսկալի վիճակում: Այդ ուղղությամբ բանվորության մեջ մի շարք հետազոտություններ են կատարված: Այդ հետազոտության արդյունքներից մենք, տեսնում ենք, վոր մեր յերիտասարդության աշխատավարձն ավելանում է. բայց յեթե զբաղվենք նրանց սննդի, հիվանդությունների գարգացման և այլ խնդիրների վերաբերյալ տվյալներով, ապա, ուրիշ տարածվելի չի, ընկերներ, յերբ տեսնենք, վոր բանվոր պատանիների մոտ $38^{\circ}/_{6}$ -ից ավելին նույնիսկ մահճակալ չունի, ինչպես այդ յերեսց համապատասխան հետազոտությունից և հարցութործից: Ավելի անմխիթար կացության մեջ է բանվոր յերիտասարդության գործազրկության հարցը: Այդ գործազրկությունը գոյություն ունի և հասակավորների մեջ, սակայն այնտեղ նա այսպիսի հակայական չափերի չի հասնում: Հասակավորների մեջ նա $20^{\circ}/_{6}$ -ի, արհմիության անդամների նկատմամբ, յերիտասարդ բանվորների մեջ— $47^{\circ}/_{6}$ -ի, այսինքն՝ արհմիության անդամ պատանի բանվոր-

ների համարյա կես մասն անգրագետ է: Յեվ այս տեսակետից, ընկերներ, յերիտասարդական Միությունը, պարտավոր է պաշտպանել բանվոր յերիտասարդության շահերը, նրանց տեղն ապահովելու, ոտնիկը վճարելու և այլ խնդիրներում, վորոնց մասին մանրամասն ասված է իմ թեզիսներում: Այս—խոշորագույն սոցիալական հարց է:

Մյուս հարցը—կոմյերիամիության տեխնիքական մակարդակը բարձրացնելու հարցն է: Նրանք բավարար պրոֆեսիոնալ կրթություն չեն ստանում: Գործարանային աշակերտության դպրոցները կարող են շատ մեծ դեր խաղալ, սակայն նրանք այնպիսի պայմանների մեջ են զրկված, վոր մանկավարժական տեսակետից բավարար հարմարություններ չունեն, ուստի և մենք կանգնած ենք լուրջ հարցի առջև, վորը և անտեսական է, և՛ բաղաքական է, և՛ կոմունիստական-մանկավարժական: Այս պատճառով ևլ մեր առջև ծառանում է յերիտասարդության տեխնիքական կրթությանը նպաստելու և գործարանային աշակերտական դպրոցների պահպանման հարցը:

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԳՅՈՒՂՈՒՄ

Այժմ խոսենք գյուղի մասին: Ընկերներ, յես արդեն այստեղ ընդհանուր առմամբ խոսեցի

այն մասին, թե ինչպես պետք է մերձենալ այդ հարցին: Յես արդեն ասացի, վոր յեթե մենք խոսում ենք գյուղը քաղաքային կուլտուրային հաղորդակից անելու, և հենց գյուղատնտեսական կուլտուրայի բարելավման մասին, ապա մենք չենք կարող այս ասպարիզում կոմյերիամիությանն առաջին տեղը չհատկացնել: Շատ բնորոշ են այդ տեսակետից մի քանի հասակավոր գյուղացիների նամակներ, վոր յես այստեղ չեմ կարգա, սակայն վորոնք բոլորն ել ցույց են տալիս, թե ինչպես սկզբներում կոմյերիամիությանն անվստահությամբ վերաբերվող գյուղացիներն այժմ, նրա աշխատանքները տեսնելուց հետո, ավելի ու ավելի յեն լցվում համակրությամբ դեպի այդ կազմակերպությունը: Նրանք ուղարկում են շատ ծիծաղելի, հաճախ շատ կոշտ ու կոպիտ նամակներ, վորոնք ցույց են տալիս նրանց մեջ կատարված այդ փոփոխությունը:

Կոմյերիամիության այս ասպարիզում կատարելիք աշխատանքն ու անելիքները չափազանց բազմազան են: Մենք ուսումնասիրեցինք, գլխավորապես, Մոսկվայի գավառը և համոզվեցինք, վոր այդ աշխատանքը վոչ թե թղթի վրա, այլև գոծնականում շատ բազմազան է. ճիշտ է, մենք հարցուփորձի յենթարկեցինք միջինից բարձր վորակի բջիջներին: Ահա, որինակ, նախ-

կին Ռիկովի կալվածքի—Մոսկվայի գավ. Շչելկովսկայա վոլոստի Նով գյուղի բջիջներից մեկի որակարգը, վորն ունի 39 անդամ. ա) ամառային աշխատանքների ծրագիր, բ) գյուղատնտեսական խմբակ, գ) գյուղխորհրդի վերընտրություն, դ) կոոպերացիա: Կոոպերացիան նրանք փաստորեն իրենց ձեռքն են առել, դուրս վորնդելով այդ ասպարեզից կուլակին: Նրանք վոչ միայն կազմակերպել են համերգներ, ներկայացումներ, այլև ոգնել են գյուղացուն հողը կուլտուրական յեղանակով մշակելու: Գյուղատնտեսական խմբակի անդամ են յեղել մի շարք 43—45 տար. անկուսակցական գյուղացիներ: Նրանք հրավիրել են յերկու գյուղատնտես, վորոնք դասախոսել են զանազան խնդիրների մասին, նրանք նորոգել են ճանապարհներ ու կամուրջներ, մուծել են հողի բազմազաշտ մշակման սիստեմ: Այդ, թե հարևան գյուղում, անասունների ճանապարհն արգելք է հանդիսացել բազմազաշտ սիստեմի կերտմանը, կոմյերիտականները վերացրել են այդ արգելքը և հնարավորություն ստեղծել բազմազաշտ սիստեմի անցնելու: Այսպես շատ որինակներ կարելի յե հիշել:

Ուստի, յեթե այս ասպարիզում գյուղացիական յերիտասարդության լավագույն մասին մենք մեզնից չվանենք, ապա գյուղում կունե-

նանք կոմունիստական կազմակերպության սողմեր: Ինձ թվում է, թե այս հարցը կարելի չէ այսպես ձևակերպել. — յեթե գյուղացու յեռանգր տնտեսական աշխատանքի ասպարիզում պետք է ընթանա կոոպերատիվ գծով, ապա քաղաքականապես մենք պետք է նրան կոոպերացման յենթարկենք, առաջին հերթին, մեր գյուղացիական կոմունիստական յերիտասարդական կազմակերպությունների միջոցով: Ինքնըստինքյան հասկանալի չէ, վոր այստեղ կան մի շարք խոշոր հարցեր, մի շարք գեփարություններ, վորը սակայն, կուսակցության ղեկավարությամբ կարելի չէ հաղթահարել:

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔԻ ՀԱՐՅԵՐ

Ընկերներ, յես պետք է ասեմ, վոր կոմյերիտականներն այժմ զբաղվում են իրենց կազմակերպության ներքին կյանքի հարցերով, վորոնք են՝ հասարակ կույտութեանության, ընտանիքի, տան և բազմաթիվ այլ հարցեր: Բշիջների մի քանի արձանագրություններից ու հաշվետվությունից մենք իմանում ենք, վոր կոմյերիտականները քննության են անում, որինակ այսպիսի հարցեր. Կրտսնայա-Պրեմնայի կոմյերիտիութենական մի բշիջի ժողովում ընկերներից մեկն ասում է, թե «այժմ պետք է քննու-

թյան անել խուլիզանության և կոմյերիտական թափթփուկների դեմ պայքարելու հարցը»: Միանգամայն ճիշտ դիտողություն: Կամ՝ ընդգծում են մի ուրիշ հանգամանք. այժմյան յերիտասարդության մեջ, ընդհանուր վերելքի հետեփանքով, զարգանում, հասունանում են մեծ պահանջներ. անա կոմյերիտականներն իրենց նպատակ են դնում սովորեցնել տղերանցը իրենց դատումը (запаדות) ծախսել, վորովհետև նրանք այժմ ավելի յեն ստանում և հաճախ անմիտ ձևով են ծախսում իրենց դատածը:

Ինձ չի կարելի մեղադրել նրա համար, վոր յես լուության տվեցի մի շարք խիստ եյական ու շատ կարևոր հարցեր. յես իմ այս գեկուցումը չեմ անում այն ծրագրով, ինչպես կազմված են իմ թեզիսները: Այս գեկուցումը չի վերացնում թեզիսները, սակայն պարզում, ցուցադրում է մի քանի հարցեր, վորոնք չեն մանում թեզիսների մեջ: Յես կանգ կառնեմ կազմակերպչական բնույթ ունեցող մի յերկու հարցի վրա:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ՀԱՐՅԵՐ

Կոմյերիտականների շարքերում կա, նախ, տարաձայնություն, վոր նկատվում է ապարատի ու մասսաների միջև. այդ տարաձայնությունն անդրադարձել է նաև նրանց կազմակերպու-

թյունների վրա: Այն, ինչ վոր կար մեզ մոտ
գիտելուսիայի ժամանակ, վորոշ չափով արտա-
հայտություն է գտել և նրանց մոտ: Մենք ձեռ-
քի տակ ունենք, որինակ, ավտոբազայի, կարի
գործարանի և մի քանի այլ ձեռնարկություննե-
րի արձանագրություններ, վորոնց մեջ յեղած
բանաձևերով բջիջները պահանջում են բանվորա-
կանացնել Կոմյերիտմիության բջիջների բյու-
րոները. կարելի չէ շատ այգավիսի քաղվածքներ
մեջ բերել: Յ՞-րդ գինվորական դպրոցի բը-
ջիջը շեշտում է, թե միության ընդհանուր աշ-
խատանքներից կտրված լինելու պատճառով
վտանգավոր կացություն է ստեղծվել, «ավելի
մոտ բանվոր յերիտասարդության, ահա մեր լո-
գունդը», ասված է արձանագրության մեջ:
Կրասնո-Պրեմնայի կոմյերիտականների ընդհանուր
ժողովն ընդգծում է, վոր պետք է վերացնել
խորհրդային և բանվորական բջիջների միջև նը-
կատվող սարաձայնությունը: Այսպիսով՝ այստեղ
եւ կան այն հարցերը, վորոնք հուզում են կու-
սակցությանը:

Այդ հարցերն իրենց ամբողջությամբ պետք
է լուծումն ստանան այնպես, ինչպես՝ կուսակ-
ցության մեջ, միայն մի բավական զգալի տար-
բերությամբ: Ինձ թվում է, վոր անխոհեմու-
թյուն կը լինեն մեր կուսակցության խիստ գիտ-
ցիպլինան մեքենաբար այստեղ փոխադրել: Այս

հարցին պետք է հատուկ ձևով մերձենալ, պետք
է ինկատի ունենալ, վոր այս խավերը յերիտա-
սարդական մեծ ինքնասիրություն ունեն. շա-
տերն այս բանը չեն հասկանում, և շատ բնո-
րոշ է, վոր այս հողի վրա մի քանի կուսակցա-
կան կազմակերպություններ սառում, կտրվում
են մեզանից: Պետք է ասել, վոր այս յերևույ-
թը կոմյերիտականները շատ հաջող են ձեռ-
կերպում. որինակ՝ իմ ձեռքի տակ կա մի ար-
ձանագրություն, վորի մեջ մի ընկեր այսպես է
բնորոշում կուսակցության վերաբերմունքը. «այս
կամ գիտատորություն է, կամ՝ անվութություն
ամբացված ընկերով կողմից»: Ինքնըստինքյան
հասկանալի չէ, վոր բոլոր ընկերներն այսպես
չեն վարվում, սակայն վոչ մի կասկած չկա,
վոր մեր ամբացված ընկերներն ունեն այսպիսի
պակասություններ:

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Այժմ թույլ տվեք մի քանի խոսք ասել
բարձրագույն դպրոցների մասին:

Ամենից առաջ այս ասպարիզում չկա նույն-
իսկ հաստատ սոցիալական յերաշխիք յերիտա-
սարդության վերամշակման համար. այս մասին
կան շատ հետաքրքրական թվեր, վոր յես չեմ
կարող մեջ չբերել: Գործարաններում բանվոր-

թյունների վրա: Այն, ինչ վոր կար մեզ մոտ
գիտելուսրայի ժամանակ, վորոշ չափով արտա-
հայտություն է գտել և նրանց մոտ: Մենք ձեռ-
քի տակ ունենք, որինակ, ավտոբաղայի, կարի
գործարանի և մի քանի այլ ձեռնարկություննե-
րի արձանագրություններ, վորոնց մեջ յեղած
բանաձևերով բջիջները պահանջում են բանվորա-
կանացնել Կոմյերիտմիության բջիջների բյու-
րոնները. կարելի յե շատ այգալիսի քաղվածներ
մեջ բերել: 37-րդ ղինվորական դպրոցի բը-
ջիջը չեշատում է, թե միության ընդհանուր աշ-
խատանքներից կարված լինելու պատճառով
վտանգավոր կացություն է ստեղծվել, «ավելի
մոտ բանվոր յերիտասարդության, անա մեր լո-
գունգը», ասված է արձանագրության մեջ:
Կրասնո-Պրենսայի կոմյերիտականների ընդհանուր
Ժողովն ընդգծում է, վոր պետք է վերացնել
խորհրդային և բանվորական բջիջների միջև նը-
կատվող տարաձայնությունը: Այսպիսով այստեղ
եւ կան այն հարցերը, վորոնք հուզում են կու-
սակցությանը:

Այդ հարցերն իրենց ամբողջությամբ պետք
է լուծումն ստանան այնպես, ինչպես՝ կուսակ-
ցության մեջ, միայն մի բավական զգալի տար-
բերությամբ: Ինձ թվում է, վոր անխոհեմու-
թյուն կը լինեն մեր կուսակցության խիստ գիտ-
ցիպլինան մեքենաբար այստեղ փոխադրել: Այս

հարցին պետք է հատուկ ձևով մերձենալ, պետք
է ինկատի ունենալ, վոր այս խավերը յերիտա-
սարգական մեծ ինքնասիրություն ունեն. շա-
տերն այս բանը չեն հասկանում, և շատ բնու-
րոշ է, վոր այս հողի վրա մի քանի կուսակցա-
կան կազմակերպություններ ստոում, կտրվում
են մեզանից: Պետք է ասել, վոր այս յերևույ-
թը կոմյերիտականները շատ հաջող են ձեռ-
կերպում. որինակ՝ իմ ձեռքի տակ կա մի ար-
ձանագրություն, վորի մեջ մի ընկեր այսպես է
բնորոշում կուսակցության վերաբերմունքը. «այս
կամ գիտատորություն է, կամ՝ անփութություն
ամբացված ընկերով կողմից»: Ինքնըստինքյան
հասկանալի յե, վոր բոլոր ընկերներն այսպես
չեն վարվում, սակայն վոշ մի կասկած չկա,
վոր մեր ամբացված ընկերներն ունեն այսպիսի
պակասություններ:

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Այժմ թույլ տվեք մի քանի խոսք ասել
բարձրագույն դպրոցների մասին:

Ամենից առաջ այս ասպարիզում չկա նույն-
իսկ հաստատ սոցիալական յերաշխիք յերիտա-
սարգության վերամշակման համար. այս մասին
կան շատ հետաքրքրական թվեր, վոր յես չեմ
կարող մեջ չբերել: Գործարաններում բանվոր-

ները շատ մեծ տոկոս են կազմում— $62^{\circ}/_{10}$ ։ Կոմունիստ. բարձրագույն դպրոցներում ուսանողության $45^{\circ}/_{10}$ -ը բանվոր եւ, սակայն այնտեղ շատ մեծ տոկոս են կազմում կուսակցականները— $74^{\circ}/_{10}$ ։ Բարձրագ. դպրոցներում բանվորներն ու բանվորների զավակները կազմում են $14^{\circ}/_{10}$ ։ Իսկ անկուսակցականները— $89^{\circ}/_{10}$ -ից ավելի, այսինքն՝ վորքան ցած եւ բանվորների տոկոսը, դրա փոխարեն գեթ այդ չափով բարձր չի կոմունիստների տոկոսը։ Այսպիսով բարձրագ. դպրոցների ուսանողությունը մտղաչափ անգամ նվաճված չի մեր կողմից։ Յեւ բնավ չեմ պահանջում, վոր այդ պատճառով փոշ պրոլետարական տարրերը վտարվեն այդ դպրոցներից, սակայն շատ բարդ եւ ու դժվարին այստեղ մեր առաջ դրված հարցը։ Պետք ե կանդ առնել այս յերեւելութիւն վերաբերող մի քանի հարցերի վրա։

Յեթե վերցնենք մեր Միության բոլոր ուսանողներին նյութականի տեսակետից, ապա միայն $3^{\circ}/_{10}$ ե թոշակ ստանում. անտեսական մարմինների թոշակառուները, վորոնք ստանում են 4—7 չերվոնեց, շատ աննշան թիվ են կազմում։

Սակայն մեզանում հազվագեպ եւ ե պետական թոշակը, վոր մեկ-յերկու չերվոնեց ե կազմում։ Մենք այս տոթիւվ ճիշտ ստուգություն կատարեցինք, ե սարսափելի պատկեր ստացվեց։

որինակ՝ ճեմարանի ուսանողության առավելագույն թիւը պետք ե լինի 800, այնինչ սովորում են 3 ե 4 ու կես հազար հոգի, վորոնց աննշան տոկոսն ե թոշակավոր, քնացած 2 ե կես հազար հոգին, հայտնի չի, թե վորտեղ ե գիշերում։

Նրանք այժմ գիշերում են Պետրովսկո-Ռազումովսկու հին շէնքերում, իսկ ձմեռը—աստված գիտե վորտեղ,—զրա պատասխանը չի կարելի ստանալ,—զրոսավայրերում, կայարաններում ե վորտեղ ուղեք։ Մեր մայրաքաղաքի ուսանողության հսկայական մասը կատարում ե ամեն տեսակ աշխատանք։ Ամենից լավ կազմակերպություն ունեցող հաստատությունը, վորտեղ ամենամեծ թիւով պետական թոշակառուներ կան, այդ՝ Մլոտյովի անվան լեռնային ճեմարանն ե. սակայն այստեղ ել ուսանողության մեծ մասը պահեստներում ապրանք տեղափոփելով ե զբաղվում, գիշերային պահակություն անում, ե այլն, ե այլն։ Յերջանիկ են համարվում նրանք, վորոնք Մոսկվայի Գյուղատնտեսական—Արդյունաբերական տրեստում ցրիչի պաշտոն են կատարում։ Ուսանողության մեծ մասին կարելի չե լումպեն-ուսանող անունը տալ, այսինքն, դրանք զՆլտված, անտեր, անտուն, բնակարանից, աշխատանքից դուրկ մարդիկ են, վորոնք, աստված գիտե, թե ինչով են ապրում։ Ահա թե

ինչ հետեանք ունեցավ «առանց վորոշ չափի ու ծրագրի» կատարված ընդունելությունը: Պարզ է, վոր միակ փրկությունն է՝ կրճատել ուսանողների թիվը: Յեթե կուսակցությունը վճռական միջոցներ ձեռք չառնի, ապա մենք կարող ենք ստանալ վոչ թե ապագայում մեզ փոխարինող սերունդ, այլ — հիվանդ, անպետք, ջգային և թեքման տրամադրությամբ համակված մի սերունդ, քանի վոր այդ պայմաններում չի կարելի թեքման տրամադրություններ չունենալ:

Այս ամենին ավելանում է և այն, վոր ուսանողները ծանրաբեռնված են իրենց դասերով և հասարակական աշխատանքներով: Բարձրագույն դպրոցների ներքին կազմակերպությունը հրեշավոր ձևեր է ընդունում: Յերբ յես առաջին անգամ լսեցի, չհավատացի, թե բարձրագույն տեխնիքական դպրոցում, վորտեղ կարմիր տեխնիկներ ու մասնագետներ են պատրաստվում, կարող են հազարի չափ ուսանողական կազմակերպություններ գոյություն ունենալ, վորոնք կատարում են զուգահեռ աշխատանքներ: Մոտավորապես նույն զրությունն է տիրում և մյուս բարձրագույն դպրոցներում, և վորովհետև այդ կազմակերպություններում աշխատող կազրը համարյա միևնույնն է, ուստի հետևանքն այն է լինում, վոր հասփակի ուսանող կոմյերիտականների 80, իսկ ՌԿԿ անդամ-

ների 50⁰/₁₀ բավարար առաջադիմություն ցույց չի տալիս: Վորովհետև այդտեղ «սոցիալական ճնշում» է դործ դրվում, ուստի պրոֆեսորները հաճախ բավարար թվանշան են դնում այնպիսիներին, վորոնք վոչինչ չգիտեն: Այս յերևույթը չափազանց վտանգավոր է: Ստեղծվում է այնպիսի կացություն, վոր յեթե ուսանողը զբաղվում է զբոսի գործերով, ապա հետ է ընկնում գասերից, իսկ յեթե հետ չի ընկնում գասերից, ապա հազար ու մի նախատիքի յե արժանանում կուսակցական, հասարակական, ակադեմիական և այլ կազմակերպությունների կողմից: Նա չի կարող զբաղվել այն գործով, վորի համար բարձրագույն դպրոց է ուղարկված, նա կորած է այդ գործի համար: Աշխատանքների կանոնավորումն այստեղ կուսակցական խնդիր է: Չի կարելի մարդկանց չարչարել, չի կարելի նրանց ծանրաբեռնել, և պետք է հնարավորություն տալ սովորելու: Մյուս կողմից՝ պետք է պահանջել, վոր ուսանողը չափավոր կերպով կատարի իր և՛ ակադեմիական, և՛ կուսակցական, և՛ հասարակական պարտականությունները, միայն վոչ այնպես, ինչպես այդ կատարվում է վերևում հիշածս անմիտ ու անպետք կազմակերպություններում: Սրանք են այն պարտադիր հարցերը, վոր մենք պետք է լուծենք, կարգավորենք: Այնուհետև՝ մարքսիստական դաստիա-

բակության մասին: Մենք հրավիրել ենք ուսուցիչներ, խոսել ենք գյուղի և քաղաքի մերձեցման և այլ նման հարցերի մասին, բայց ահա, մենք ունենք մի կլասիկ հիմնարկութիւն, վորտեղից դուրս են գալիս գյուղատնտեսներ, — այդ այժմյան Տեմիրյազկի անվան ճեմարանն է: Յես ձեզ պետք է ասեմ, վոր այս այն հիմնարկութիւնն է, վոր պետք է հանդիսանա գյուղի հետ մերձեցում հաստատելու միջոց, սակայն իրականում, իր կառուցվածքով ու կազմակերպութեամբ, նա մեր ամենավատթար հիմնարկութիւններից մեկն է, և նա չի յել կարող այգալես չլինել, քանի վոր իր նպատակին ծառայելու համար նա չի ստանում վոչ ուժեր, վոչ միջոցներ: Այդ դպրոցում կա միայն մի կոմունիստ-գեկավար, ընկ. Մակսիմովսկին: Պարզ է, վոր այդ դպրոցը մի միջնաբերդ է, վորտեղ պրոֆեսսորները տեղավորում են իրենց ոգնականներին: Բացի ընկ. Մակսիմովսկուց այստեղ ուրիշ վոչ մի կոմունիստ չկա, ավելի ճիշտ՝ կան. ինձ հայանեցին, վոր այնտեղ նշանակված են 10 կոմունիստ - դասախոսներ — Ստուշկա, Միլյուտին, Ֆեոդորովիչ և ուրիշները, — սակայն նրանցից վոչ մեկը չի դասախոսում, և նրանք գոյութիւն ունեն միայն թղթի վրա, իսկ իրականում չկան: Ոտար մարդիկ են ավանդում այն գիտելիքները, վորոնք պետք է ծառայեն գյու-

ղի և քաղաքի մերձեցումն իրականացնելու գործին: Նույնն է դրութիւնը տեխնիքական և մյուս դպրոցներում: Կրկնում եմ, կուսակցութեան ձեռքում այստեղ վոչ մի դեկ չի գտնվում և չի յել դանլի, մինչև վոր նա խելքի չդա, չսթափվի և վորտքի չհանի բոլոր մասնագետներին. այս ասպարիզում հանրագետ լինել չի կարելի, անմտութիւն է կարծել, թե այս դործն ամեն մարդու բանն է: Այժմ խոսենք այն մասին, թե մեր բարձրագույն դպրոցներում պատրաստվող մասնագետներին թիմն ինչքան է համադասախանում մեր յերկրի արտադրական կարիքներին: Մեզանում արդեն ստացվել է տեխնիկների ու բժիշկների ահադին գերարտադրութիւն, իսկ մյուս կողմից՝ պակասում են անհրաժեշտ թվով մանկավարժներ ու գյուղատնտես-մասնագետներ: Մեզ մոտ, մեր գյուղատնտեսական յերկրում, բարձրագ. դպրոցներն ավարտողներին միայն 17⁰ և գյուղատնտեսական ու մանկավարժական ասպարեզի համար պատրաստված:

Պետք է ասել, վոր մեր բարձրագ. դպրոցներում դասավանդման մեթոդների մեջ սկզբում նկատվում էր մի այլանդակ թեքում, վորը կարելի չէ անվանել «թալմուդական թեքում», յերբ անգիր էլին անում, որինակ, «կապիտալի» առաջին հատորը: Սակայն յեթե ուսանողներից հարցնեյին, թե վորտեղ է գտնվում Շվեդիան,

նա հեշտութեամբ կը շփոթեր Հյուսիսային Ամե-
րիկայի հետ. այլևս չեմ ասում, վոր նա չգի-
տեր, թե Յապոնիայում ինչ գրամ է դործածու-
թյան մեջ: Դրանից հետո, ինձ թվում է, առաջ
յեկավ հակառակ թեքում, յերբ մեր բարձրա-
գույն դպրոցներում սկսեցին ոգտակար համա-
լել կոմպլեկս մեթոդը, վորը կիրառում են յե-
րեխաների նկատմամբ, յերբ կամենում են ա-
մեն ինչ արտադրութեանը մոտեցնելու նկատա-
ռումով (շատ լավ էլ պետք է մոտեցնել) վո-
չնչացնել մինչև այժմ գոյութիւն ունեցող մի-
ամբողջ շարք գիտելիքներ: Այս առթիւ յես ջեր-
կար չեմ խոսի:

ԹԵՔՈՒՄՆԵՐ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Վերջապես յես պետք է լի գիտողութիւն-
ներն անեմ ուսանողութեան մեջ նկատվող թե-
քումների առթիւ: Ընդհանուր առմամբ պետք է
զարմանալ, վոր այդքան փոքր է այդ թեքումը:
Յեթե մենք բարելավենք ուսանողութեան վիճա-
կը, ապա արմատից կոչնչացնենք բոլոր թեքում-
ները, բացի մեկից, վորն ամենավտանգավորն
է և յերևան է գալիս, վորքան էլ այդ տարրերի-
նակ է, մեր ամենաբանվորական քաղաքում
Լենինգրադում:

Առաջ է գալիս նոր, բուրժուական տիպի

չափազանց ակտիվ ուսանողութիւն, վորն անձ-
նատուր չի լինում, համառորեն պաշտպանում է
իր տեսակետները. այդ նեպմանական դադա-
փարախոսութեամբ համակված յերիտասարդական
նոր խափն է: Ինչ վերաբերում է մյուս թե-
քումներին, ապա պետք է ասել, վոր անկու-
սակցականներն մեջ, ի հարկէ, նկատվում է վո-
րոշ ամենովետական*) հոսանք, վորն ինքնըստ-
ինքյան, այժմյան վիճակում, վտանգավոր չէ,
յեթե մենք ճիշտ գործելակերպ ունենանք մեր
Հանրապետութեան մի քանի խավերի նկատմամբ:

Կան նույնիսկ մի շարք մարդիկ, վորոնք
տրամադրութիւն են ցույց տալիս գեպի գա-
ղափարական գոհակացում. որինակ՝ յեղել է յենչ-
մենականութիւն կոչվող մի հոսանք, վորի տե-
սական կողմի վրա յես կանգ չեմ առնի: Այս
բոլորը կարելի յէ յերկու կերպ բացատրել. կամ
այստեղ դեր է խաղում տնտեսականը, վոր հար-
կազրում է մարդկանց աղմկել ամեն ուղղու-
թեամբ, կամ բարձրագույն դպրոցներում հա-
վաքված այդ մարդիկ մեզնից վոչմի գաղափարա-
կան անունդ չեն ստանում:

*) «Ամենովետականներ» են կոչվում արտա-
սահմանում ապրող մի խումբ ուս ինտելիգենտներ,
վորոնք բնորոշում են խորհրդային որինտացիա:

Ընկերներ, պետք է միանգամ ընդմիշտ հիշել, վոր այդ ուսանողներն այժմ այնքան են հասունացել, վոր նրանց այլևս չի կարելի կեցրակել նրանով, վորով նույնիսկ մենք ինքներս ենք սնվում: Նրանք ավելի հասունացած, ավելի մեծ գաղափարական պահանջներ ունեն: Յեվ յեթե մենք այդ հարցերին չպատասխանենք, ապա կը պատասխանեն նրանք, վորոնց բարեխղճության և մարքսիստական տեսակետները կայունության համար չի կարելի յերաշխավորել: Բայց վորովհետև յերիտասարգությունն սպասում է այդ հարցերի պատասխանին, ուստի և յուրացնում է առաջին պատահական տեսակետը. դրա համար մենք ինքներս բավականաչափ մեղավոր ենք:

Այդ մեր ակադեմիական գտման հարցն եւ ինքնին հասկանալի չէ, վոր չի կարելի պարտավել տեղի ունեցած գտումը, սակայն, ընկերներ, այդ գտումը մեր կուսակցության համար պետք է վորոշ չափով իբրև դառ ծառայի: Մենք ինքներս մեղավոր ենք նրանով, վոր ստիպված յենք զիմելու այս կրկնակի գտմանը, վորովհետև մենք ինքներս այս ահազին թվով մարդկանց ընդունեցինք բարձրագույն դպրոցները. այդ մեր հանցանքն է, ուստի և պետք է ամեն կերպ աշխատել ավելի ուշադիր լինել ուսանողների ընդունելության ժամանակ: Մենք պետք

է կատարելինք այդ գտումը, քանի վոր այլևս հնարավորություն չկար բոլորին տեղավորելու մեր դպրոցներում, սակայն, կրկնում եմ, մենք պետք է այդ անեյինք, վորովհետև անցյալում մենք գործեցինք մի մեծ սխալ, վորն այլևս վոշ մի գեպըում չպետք է կրկնվի:

ՅԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ընկերներ, յես վերջացնում եմ իմ գեկուցումը. յես կանգ առա գլխավորապես սկզբունքային հարցերի վրա: Մեր յերիտասարգ կազմակերպությունների ու մեր կուսակցության առաջ զրված ընդհանուր հարցերն ուրվապես են այն թեզիսների մեջ, վոր ձեր ուշադրությանն եմ հանձնում: Յես այստեղ անհրաժեշտ չհամարեցի յերկար գովաբանել մեր կազմակերպություններին և պատմել, թե ինչ են արել նրանք:

Յես պետք է կանգ առնեյի գլխավորապես այն թերությունների վրա, վոր այժմ նրկատվում են մեր աշխատանքների մեջ, այն հաճախ մեզ տանջող հարցերի վրա, վորոնք կապված են այդ աշխատանքների հետ: Սակայն յես վերադառնում եմ նրան, ինչից սկսեցի:

Ընկերներ, յերբ մենք նայում ենք մեր յերիտասարգական կազմակերպությունների աշխատանքներին, և յերբ մենք տեսնում ենք այդ

նա հեշտությամբ կը շփոթեր Հյուսիսային Ամե-
րիկայի հետ. այլևս չեմ ասում, վոր նա չգի-
տեր, թե Յապոնիայում ինչ գրամ ե գործածու-
թյան մեջ: Դրանից հետո, ինձ թվում է, առաջ
յեկավ հակառակ թեքում, յերբ մեր բարձրա-
գույն գալըոցներում սկսեցին ոգտակար համա-
րել կոմպլեկս մեթոդը, վորը կիրառում են յե-
րեսանների նկատմամբ, յերբ կամենում են ա-
մեն ինչ արտադրությանը մոտեցնելու նկատա-
ռումով (շատ լավ ել պետք է մոտեցնել) վո-
չնչացնել մինչև այժմ գոյություն ունեցող մի
ամբողջ շարք զիտելիքներ: Այս առթիվ յես յեր-
կար չեմ խոսի:

ԹԵՔՈՒՄՆԵՐ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Վերջապես յես պետք է իմ դիտողություն-
ներն անեմ ուսանողության մեջ նկատվող թե-
քումների առթիվ: Ընդհանուր առմամբ պետք է
զարմանալ, վոր այդքան փոքր ե այդ թեքումը:
Յեթե մենք բարելավենք ուսանողության վիճա-
կը, ապա արմատից կոչնչացնենք բոլոր թեքում-
ները, բացի մեկից, վորն ամենավտանգավորն
է ե յերևան ե գալիս, վորքան ել այդ տարրի-
նակ է, մեր ամենաբանվորական քաղաքում—
Լենինգրադում:

Առաջ ե գալիս նոր, բուրժուական տիպի-

չափագանց ակաիվ ուսանողություն, վորն անձ-
նատուր չի լինում, համառորեն պաշտպանում է
իր տեսակետները. այդ նեպմանական գաղա-
փարախոսությամբ համակված յերիտասարդական
նոր խափն ե: Ինչ վերաբերում է մյուս թե-
քումներին, ապա պետք է ասել, վոր անկու-
սակցականների մեջ, ի հարկե, նկատվում է վո-
րոշ սմենովեխովյան*) հոսանք, վորն ինքնըստ-
ինքյան, այժմյան վիճակում, վտանգավոր չէ,
յեթե մենք ճիշտ գործելակերպ ունենանք մեր
Հանրապետության մի քանի խավերի նկատմամբ:

Կան նույնիսկ մի շարք մարդիկ, վորոնք
տրամադրություն են ցույց տալիս գեպի գա-
ղափարական գոեհկացում. որինակ՝ յեղել ե յենչ-
մենականություն կոչվող մի հոսանք, վորի տե-
սական կողմի վրա յես կանգ չեմ առնի: Այս
բոլորը կարելի յէ յերկու կերպ բացատրել. կամ
այստեղ դեր է խաղում անտեսականը, վոր հար-
կադրում է մարդկանց աղմկել սամեն ուղղու-
թյամբ, կամ բարձրագույն գալըոցներում հա-
վաքված այդ մարդիկ մեզնից վոչմի գաղափարա-
կան սնունդ չեն ստանում:

*) «Սմենովեխովականներ» են կոչվում արտա-
սահմանում ապրող մի խումբ ոուս ինտելիգենտներ,
վորոնք ընդունում են խորհրդային որինետացիա:

Ընկերներ, պետք է միանգամ ընդմիջտ հիշել, վոր այդ ուսանողներն այժմ այնքան են հասունացել, վոր նրանց այլևս չի կարելի կեքակրել նրանով, վորով նույնիսկ մենք ինքներս ենք սնվում: Նրանք ավելի հասունացած, ավելի մեծ գաղափարական պահանջներ ունեն: Յեվ յեթե մենք այդ հարցերին չպատասխանենք, ապա կը պատասխանեն նրանք, վորոնց բարեխղճության և մարքսիստական տեսակետների կայունության համար չի կարելի յերաշխավորել: Բայց վորովհետև յերիտասարդությունն սպասում է այդ հարցերի պատասխանին, ուստի և յուրացնում է առաջին պատահական տեսակետը. դրա համար մենք ինքներս բավականաչափ մեղավոր ենք:

Այդ մեր ահադեմիական գոման հարցն է: Ինքնին հասկանալի յե, վոր չի կարելի պարսավել տեղի ունեցած գտումը, սակայն, ընկերներ, այդ գտումը մեր կուսակցության համար պետք է վարդ չափով իբրև դաս ծառայի: Մենք ինքներս մեղավոր ենք նրանով, վոր ստիպված յեներս գիմելու այս կրկնակի գոմանը, վորովհետև մենք ինքներս այս ահագին թվով մարդկանց ընդունեցինք բարձրագույն դպրոցները. այդ մեր հանցանքն է, ուստի և պետք է ամեն կերպ աշխատել ավելի ուշադիր լինել ուսանողների ընդունելության ժամանակ: Մենք պետք

է կատարելինք այդ գտումը, քանի վոր այլևս հնարավորություն չկար բոլորին տեղավորելու մեր դպրոցներում, սակայն, կրկնում եմ, մենք պետք է այդ անեյինք, վորովհետև անցյալում մենք դործեցինք մի մեծ սխալ, վորն այլևս վոչ մի դեպքում չպետք է կրկնվի:

ՅԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ընկերներ, յես վերջացնում եմ իմ զեկուցումը. յես կանգ առա գլխավորապես սկզբունքային հարցերի վրա: Մեր յերիտասարդ կազմակերպությունների ու մեր կուսակցության առաջ դրված ընդհանուր հարցերն ուրվապծված են այն թեզիսների մեջ, վոր ձեր ուշադրությանն եմ հանձնում: Յես այստեղ անհրաժեշտ չհամարեցի յերկար գովաբանել մեր կազմակերպություններին և պատմել, թե ինչ են արել նրանք:

Յես պետք է կանգ առնեյի գլխավորապես այն թեորությունների վրա, վոր այժմ նրկատվում են մեր աշխատանքների մեջ, այն հաճախ մեղ տանջող հարցերի վրա, վորոնք կապված են այդ աշխատանքների հետ: Սակայն յես վերագառնում եմ նրան, ինչից սկսեցի:

Ընկերներ, յերբ մենք նայում ենք մեր յերիտասարդական կազմակերպությունների աշխատանքներին, և յերբ մենք տեսնում ենք այդ

Ընկերներ, պետք է միանգամ ընդմիջա հիշել, Վոր այդ ուսանողներն այժմ այնքան են հասունացել, Վոր նրանց այլևս չի կարելի կերակրել նրանով, Վորով նույնիսկ մենք ինքներս ենք սնվում: Նրանք ավելի հասունացած, ավելի մեծ գաղափարական պահանջներ ունեն: Յեվ յեթե մենք այդ հարցերին չպատասխանենք, ապա կը պատասխանեն նրանք, Վորոնց բարեխղճության և մարքսիստական տեսակետների կայունության համար չի կարելի յերաշխավորել: Բայց Վորովհետև յերիտասարդությունն սպասում է այդ հարցերի պատասխանին, ուստի և յուրացնում է առաջին պատահական տեսակետը. դրա համար մենք ինքներս բավականաչափ մեղավոր ենք:

Այդ մեր ակադեմիական գոման հարցն է: Ինքնին հասկանալի յե, Վոր չի կարելի պարսավել տեղի ունեցած գաղափար, սակայն, ընկերներ, այդ գաղափար մեր կուսակցության համար պետք է Վորոշ չափով իբրև գաղափար: Մենք ինքներս մեղավոր ենք նրանով, Վոր ստիպված յեղանք դիմելու այս կրկնակի գոմանը, Վորովհետև մենք ինքներս այս ահագին թվով մարդկանց ընդունեցինք բարձրագույն դպրոցները. այդ մեր հանցանքն է, ուստի և պետք է ամեն կերպ աշխատել ավելի ուշադիր լինել ուսանողների ընդունելության ժամանակ: Մենք պետք

է կատարելնք այդ գաղափար, քանի Վոր այլևս հնարավորություն չկար բոլորին տեղավորելումեր դպրոցներում, սակայն, կրկնում եմ, մենք պետք է այդ անեյինք, Վորովհետև անցյալում մենք դործեցինք մի մեծ սխալ, Վորն այլևս Վոր մի դեպքում չպետք է կրկնվի:

ՅԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ընկերներ, յես վերջացնում եմ իմ գեղուցումը. յես կանգ առա գլխավորապես սկզբունքային հարցերի վրա: Մեր յերիտասարդ կազմակերպությունների ու մեր կուսակցության առաջ զբված ընդհանուր հարցերն ուրիշուցված են այն թեզիսների մեջ, Վոր ձեր ուշադրությանն եմ հանձնում: Յես այստեղ անհրաժեշտ չհամարեցի յերկար գովաբանել մեր կազմակերպություններին և պատմել, թե ինչ են արել նրանք:

Յես պետք է կանգ առնեյի գլխավորապես այն թեզիսների վրա, Վոր այժմ նրկատվում են մեր աշխատանքների մեջ, այն հաճախ մեղ առնչող հարցերի վրա, Վորոնք կապված են այդ աշխատանքների հետ: Սակայն յես վերադառնում եմ նրան, ինչից սկսեցի:

Ընկերներ, յերբ մենք նայում ենք մեր յերիտասարդական կազմակերպությունների աշխատանքներին, և յերբ մենք տեսնում ենք այդ

մատաղ, մեզ փոխարինելու յեկող կադրերին, յերբ մենք տեսնում ենք հին կենցաղային հյուսվածքների քայքայումը, յերբ մենք հասկանում, ըմբռնում ենք այդ պրոցեսները և հաշիվ ենք տալիս մեզ այդ ամենի մասին, և յերբ մենք հույս ենք տածում ինքներս դեկավրելու այդ պրոցեսները՝ այդ դեպքում մենք կարող ենք ամենայն իրավամբ և միանգամայն հանգիստ խղճով տեսլ, վոր մեր գործն անհաղթելի յե:

Յես, չգիտեմ ուսուսակող գվարդիական հանդեսներից վորի մեջ, պատահաբար կարգացել եմ, թե ինչպիսի կատաղի զայրույթով են վերաբերվում մեր հակառակորդները մեր աշխատանքների հենց այդ կողմին: Նրանք հրաշալի կերպով հասկանում են, վոր յեթե մեր տնտեսության մեջ գեռեա կան մի շարք բացեր ու պակասություններ, զրա փոխարեն աճում, հասունանում է մեր նոր սերունդը, վերագաստիբրակվում, վերամշակվում է ամբողջ ժողովուրդը, մեր գործի համար միայն ծերունիները չեն, վոր աշխատում են, այլ հասունանում է հազարավոր ու միլիոնավոր նոր սերունդը, վորը վերամշակվելով անձամբ և ուրիշներին վերամշակելով, գալու յե մեզ փոխարինելու: Յեվ այդ է հիմնական յերաշխիքն այն բանի, վոր վոչ վաճառականական, վոչ առևտրական, վոչ արտասահմանի և վոչ ել մեր տնարույս կապիտալին, վոչ

վոքի՝ չի հաջողվի կլանել մեր սկսած գործը: (Յերկար ծափեր):

ԲԱՆԱԶԵՎ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ
ԿԱՏԱՐՎԵԼԻՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Ընդհանրապես անցման ժամանակաշրջանում և մասնավորապես նրա խաղաղ-կազմակերպչական շրջանում, հատկապես այսպես կոչված՝ նոր տնտեսական քաղաքականության կոնկրետ պայմաններում, — բոլոր աշխատավորների, ընդհանրապես, և մասնավորապես տնտեսական, վարչական-քաղաքական և գաղափարախոսական կյանքի բոլոր ասպարեզներում գործող կոմունիստական կադրային կազմի կուլյտուրական մակարդակի հարցը — հիմնական և կենտրոնական հարց է հանդիսանում:

2. Այն հարցի լուծումը, թե արդյոք սոցիալիստական եկոնոմիկան կը հաղթի, թե կապիտալիստական հառարակության վորակյալ գործիչների (հին հայացքների տեր ինտելիգենտներ, առևտրականներ, մասնավոր կապիտալիստներ, և այլն) կուլյտուրական գերազանցությունն ու փորձը կը հարկադրեն մեզ աստիճանաբար նահանջել և ներքուստ ալյասեովել, — այս հարցի լուծումը մեծ չափով կախված է նրանից, թե կը հաջողվի, արդյոք, պրոլետարական պետու-

թյանը բավարար չափով ընդլայնել կոմունիստական կադրային կազմի շրջանակը և հարաձուռն չափով ապահովել մատաղ սեփնդի կոմունիստական վերամշակման գործը: Ուստի յերիտասարդության հարցն իսկապես հակայական սշանակություն ունի:

3. Այդ հարցը կարող է լուծվել միայն այն դեպքում, յերբ մենք կապահովենք հաղթական բանվորական շարժման կապիտալի փորձի, արագիցիաների ու ավանդների հաջորդականությունը, այն կապիտալի, փոր ամենից առաջ գտնվում է մեր կուսակցության մեջ, իսկ փորքան խոնք կարող է լինել այդ վերջինի մեջ նկատվող ներքին շերտավորումների մասին, — նրա ամենայնփված ու ամենափորձված հին զվարդիայի մեջ:

4. Մյուս կողմից՝ այդ հարցը կարող է լուծվել միայն այն չափով, փորչափ մեր կուսակցության հիմնական կադրերն ըմբռնում են յերիտասարդական հարցի ամբողջ կարեւորությունը, փորչափ նրանք բավարար ուշադրություն են նվիրում և ուժեր տրամադրում այդ յերիտասարդությանը, և փորչափ նրանք բավականաչափ զգայուն վերաբերմունք են ցույց տալիս դեպի այն նոր պահանջներն ու կարիքները, փորնք անխուսափելիորեն ծնվում — հասունանում են ընդհանուր գործացման փոփոխվող պայմանների ընթացքում:

1. Պրոլետարիան դեկավարուքան կազմակերպական ապահովումը յեկ յերիտասարդական կազմակերպություններ սոցիալական կազմը:

5. Պրոլետարիատի դեկավար դերի ապահովումն ամենից առաջ արտահայտվում է յերիտասարդական կազմակերպությունների դասակարգային կազմին վերաբերյալ փորշ քաղաքականությամբ:

6. Դասակարգային դեկավարությունն ապահովվում է տիրող կուսակցության ամենագուտ սոցիալական կազմով, յերբ կուսակցությունը միանգամայն հեղափոխական-մարքսիստական ընթացք ունի: Հաջորդ սերունդը, փոր կազմակերպչորեն ամրացած կրկին կոմյերիտիության մեջ, հենվելով ամենից առաջ, բանվորական կազմի վրա, կարող է ընդարձակել իր սոցիալական հիմքերը. վերջապես պատկոմական կազմակերպությունը կոմյերիտականների ու կոմունիստորեն պատրաստված մանկավորժների դեկավարությամբ պետք է ընդգրկի ու համախմբի իր սոցիալական կազմով ել ավելի լայն խավեր:

7. Սակայն այս ընդհանուր տենդենցը, փոր արտահայտում է պրոլետարիատի աճող ազդեցությունը, ամեն անգամ սահմանափակվում է դեկավար ուժերի թվով. հակառակ դեպքում բոլորովին հակառակ հետևանք կըստացվեր, այն է՝

վոչ թե մենք մեր յետևից կը տանեյինք մանր-բուրժուական տարերքը, այլ այս վերջինը մեզ կը կրաներ:

8. Այս շղթայի մեջ առանձին տեղ են գրավում բարձրագույն դպրոցները. վորովհետև այդ-տեղից են անմիջականորեն դուրս գալիս նոր հրամանատարական կազմերը, ուստի այդ գրա-բույցները կոմունիստական դարձնելու համար, նախ, պետք է նրանց բանվորականացման յեն-թարկել, և յերկրորդ, — այնքան, վորքան այդ ներկայում հնարավոր է, ավելացնել կոմու-նիստների առկուր:

9. ՌԿՅՅՄ, այդ միակ յերիտասարդական քաղաքական — մարտական կազմակերպութիւնը, վերջին ժամանակ մեծ հառաջադիմութիւն են արել, բարելավելով իր դասակարգային կազմը:

Ունենալով այն որիենտացիան, թե պետք է իր շարքերը գրավել ամբողջ բանվոր յերիտա-սարգութիւնը, ՌԿՅՅՄ վոչ մի գեպքում չպետք է հրաժարվի գյուղացիական չքավոր յերիտա-սարգութիւնը, լավագույն միջակ տարրերին և զազափարախոսորեն պրոլետարիատին ամե-նից ավելի մոտ ինտելիգենտական տարրերին իր շարքերը գրավելուց: Պետք է պայքարել այս-պես կոչված «նեզ դասակարգային» տրամա-դրութիւն գեմ, վոր հավասարապէս և յերիտա-

սարգ գյուղի ղեկավարութիւնից հրաժարվելուն և այդ ղեկավարութիւնն անխուսափելիորեն բուրժուական տարրերին զիջելուն:

10. Անհրաժեշտ է նոր և խոստանալից յե-րևույթ համարել պատկոմական կազմակերպու-թիւնը, վորն արագ աճում է, բայց ընդգրկում է պատանեկութիւն գեռես շատ աննշան տոկո-սը, բայց վորում կազմակերպութիւնն աճման գլխավոր արգելք են հանդիսանում կուսակցու-թիւնն, պրոֆեսիոնալ ու պետական մարմինների կողմից պատշաճ ուշադրութիւն չդարձնելը, ինչպես և անհրաժեշտ թվով ղեկավարների ու նյութական միջոցների բացակայութիւնը:

Այս առաջարկով ընդհանուր հրահանգը պետք է լինի, նախ, այն, վոր այդ գործի հա-մար պետք է արամադրել ավելի շատ ուժեր և միջոցներ՝ քան մինչև այժմ է յեղել. յերկրորդ՝ անհրաժեշտ է ամենից առաջ գրավել պրոլետա-րական պատանիներին, միաժամանակ աշխատել առավելագույն չափերով ընդարձակել կազմա-կերպութիւնն սոցիալական հիմքերը, առանձին ուշադրութիւն դարձնելով գյուղի վրա: Վոչ մի գեպքում այս շարժումը չի կարելի նմանեցնել Արևմուտքի պրոլետարական պատանեկական շարժմանը, վորտեղ բանվոր դասակարգը գեռ չի նվաճել իշխանութիւնը, և վորտեղ նրա ա-ռաջ գեռ նս չի գրված ամբողջ, կամ համարյա

վոչ թե մենք մեր յետեից կը տանեյինք մանր-բուրժուական տարերքը, այլ այս վերջինը մեզ կը կաներ:

8. Այս շղթայի մեջ առանձին տեղ են զբա-վում բարձրագույն դպրոցները. վորովհետև այդ-տեղից են անմիջականորեն դուրս գալիս նոր հրամանատարական կազմերը, ուստի այդ դըպ-րոցները կոմունիստական դարձնելու համար, նախ, պետք է նրանց բանվորականացման յեն-թարկել, և յերկրորդ, — այնքան, վորքան այդ ներկայում հնարավոր չէ, ավելացնել կոմու-նիստների տոկոսը:

9. ՌԿՅՅՄ, այդ միակ յերիտասարդական քաղաքական — մարտական կազմակերպութիւնը, վերջին ժամանակ մեծ հառաջադիմութիւն են արել, բարելավելով իր դասակարգային կազմը:

Ունենալով այն որիենտացիան, թե պետք է իր շարքերը զրաւել ամբողջ բանվոր յերիտա-սարգութիւնը, ՌԿՅՅՄ վոչ մի դեպքում չպետք է հրաժարվի գյուղացիական չքավոր յերիտա-սարգութեանը, լավագույն միջակ տարրերին և գաղափարախոսորեն պրոլետարիատին ամե-նից ավելի մոտ ինտելիգենտական տարրերին իր շարքերը զրաւելուց: Պետք է պայքարել այս-պես կոչված «նեզ դասակարգային» տրամա-դրութեան դեմ, վոր հավասարադոր և յերիտա-

սարգ գյուղի ղեկավարութիւնից հրաժարվելուն և այդ ղեկավարութիւնն անխուսափելիորեն բուրժուական տարրերին զիջելուն:

10. Անհրաժեշտ է նոր և խոստմնալից յե-րեւույթ համարել պատկոժական կազմակերպու-թիւնը, վորն արագ աճում է, բայց ընդգրկում է պատանեկութեան դեռեա շատ աննշան տոկո-սը, ըստ վորում կազմակերպութեան աճման գլխավոր արգելք են հանդիսանում կուսակցու-թեան, պրոֆեսիոնալ ու պետական մարմինների կողմից պատշաճ ուղղորդութիւն չդարձնելը, ինչպես և անհրաժեշտ թվով ղեկավարների ու նյութական միջոցների բացակայութիւնը:

Այս ասպարիդում ընդհանուր հրահանգը պետք է լինի, նախ, այն, վոր այդ գործի հա-մար պետք է տրամադրել ավելի շատ ուժեր և միջոցներ՝ քան մինչև այժմ է յեղել. յերկրորդ՝ անհրաժեշտ է ամենից առաջ զրաւել պրոլետա-րական պատանիներին, միաժամանակ աշխատել առավելագույն չափերով ընդարձակել կազմա-կերպութեան սոցիալական հիմքերը, առանձին ուղղորդութիւն դարձնելով գյուղի վրա: Վոչ մի դեպքում այս շարժումը չի կարելի նմանեցնել Արևմուտքի պրոլետարական պատանեկական շարժմանը, վորտեղ բանվոր դասակարգը դեռ չի նվաճել իշխանութիւնը, և վորտեղ նրա ա-ռաջ դեռ ևս չի զրված ամբողջ, կամ համարյա

ամբողջ մարդկային մատաղ նյութի վերամշակման հարցը: Ինչ վերաբերում է շարժման կազմակերպչական ձևերին, ապա կուսակցությունը պետք է ղեկավարի այդ շարժումը ՌԿՅՅՄ միջոցով, վորն իր հերթին՝ պետք է աշխատի սոցիալական դաստիարակության մարմինների հետ լիակատար համաձայնությունով:

11. Սոցիալական կազմի հարցն ամենից ավելի դժվար է բարձրագույն դպրոցների նկատմամբ: Նրանց նախապատրաստական դպրոց հանդիսացող գործարաններն արդեն գրավված են բանվոր դասակարգի կողմից: Սոցիալական կազմի տեսակետից ավելի վատ վիճակում է կոմունիստական բարձրագույն դպրոցը, թեև դրա փոխարեն այստեղ մեծ տոկոս են կազմում կուսակցության ու կոմյեդիտմիության անդամները: Շատ ավելի վատթար, բոլորովին վատ դրության մեջ են բարձրագույն դպրոցները և՛ սոցիալական կազմի և՛ կուսակցականության տեսակետից:

Պետք է շարունակել բարձրագույն դպրոցների բանվորականացումը, պետք է վարել կուսակցականների տոկոսն ավելացնելու քաղաքականություն (վոչ մի գեպքում այդ շանել կուսակցականների նկատմամբ յեղած պահանջները նվազեցնելով),—անա այս պետք է լինի մեր հիմնական տեսակետն այս առաքարիցում:

12. Նոր տնտեսական քաղաքականություն, յերկրի արտադրական ուժերի վերելքի, գյուղում (մասամբ և քաղաքում) նկատվող սոցիալական ուժերի վորոշ խմբավորման հետևանքով տեղի յեն ունենում հատուկ պրոցեսներ և՛ աշխատավոր յերիտասարգության մեջ, վորը պետք է հաշվի առնել և մեր գործելակերպի հիմքը դարձնել:

13. Տնտեսական պրոցեսները և տնտեսական տարբեր ձևերի այն պայքարը, վորի շրջանակներում է ընթանում գլխավորապես կապիտալիզմի ու կոմունիզմի փոխադարձ պայքարը, իրենք հակասական բնույթ ունին. նրանց որյեկավրվ իմաստը հաճախ թազնված է նրանց արտահայտման ձևի տակ (գործադրկություն՝ յերբ աճում է պետարդյունաբերությունը, տրնտեսավարական սիստեմի կապիտալիստական ձևեր, կոոպերացիայի ապրանքային ուղիներ, դրամական սիստեմ, վորպես սոցիալիզացիայի յենթարկված արդյունաբերության ամրացման միջոց, և այլն):

Սոցիալիստական եկոնոմիկայի զարգացման այդ հակասական բնույթի հետ միատեղ գոյություն ունի կապիտալիստական ձևերի իրական աճում թե քաղաքում և թե գյուղում: Վոչ միայն այս ամենը դժվարացնում է ընթացիկ

իրականութեան ըմբռնումը, այլև զուգընթացաբար աճում են դեպի մեզ ահալով թշնամութիւն տաժող սոցիալական ուժերը:

14. Քաղաքում պետարդյունաբերութեան բարձրացման զուգընթաց, այնուամենայնիվ, զարգանում է գործազրկութիւնը, վորն առանձնապէս ծանր հարվածում է բանվոր յերիտասարգութեանը. այս հանգամանքը չի կարող հակառակ թերութիւններ ևս առաջ չբերել այն ժամանակ, յերբ, ընդհանրապէս, աճում է համակրանքը դեպի կոմունիզմ: ՀՍՍՄ ընդհանուր ամբացման և ինտելիգենցիայի փիճակի բարելավման հետ միաժամանակ նկատվում է ինտելիգենտ յերիտասարգութեան հոսանք դեպի ՌԿՅՅՄ շարքերը, սակայն միաժամանակ ուժեղանում են Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը սմենովեթովյան ձևով ընդունող տարրերը: Գյուղում մի կողմից գյուղացիութեան շերտավորութիւնն առաջացնում է թույլ անտեսութիւնն ունեցող գյուղացիների համախմբում և ստեղծում է գյուղական այն աղքատ յերիտասարգութեան մեզնից հեռանալու վտանգը, վորի ահալվութիւնն ընդհանուր առմամբ աճում է, մյուս կողմից՝ բարձրացնում է գյուղացիութեան ավելի ունեւոր խավի ահալվութիւնը և նրանց մղում է գեպի գյուղի կուլտուրական, շապուրեմն և քաղաքական գերիշխանութիւն:

15. Հաշվի առնելով այդ պրոցեսները, ՌԿՅՅՄ պետք է կազմակերպութեան հիմնական կորիզի—պրոլետարական յերիտասարգութեան շրջանում ուժեղացնի իր աշխատանքը յերեք ուղղութեամբ. անտեսական-իրաւական (պատանի բանվորների արտադրական շահերի պաշտպանութիւն), յերիտասարգութեան ընդհանուր կրթական և տեխնիքական մակարդակի բարձրացման և քաղկրթական՝ ամենից առաջ այստեղ անկյունաքար դարձնելով սոցիալ-անասական և քաղաքական պայմանների առանձնահատկութիւնների լուսարանումը: Յեռանգով իր շարքերն առնելով բանվոր յերիտասարգութեանը, ՌԿՅՅՄ պետք է խիստ զգաման յենթարկի ինտելիգենտական տարրերին, վորոնց ընդունելութիւնը պետք է պայմանավորել ավելի խիստ ձևական պահանջներով (ավելի թվով հանձնարարականներ, թեկնածուական ստաժի յիշկարում, ավելի խիստ քաղստուգումներ):

16. Կոմյերիամիութեան գյուղական աշխատանքները աշխատանքի պայմաններում խիստ կարևոր քաղաքական նշանակութիւն են ստանում: Գյուղացիական յերիտասարգութիւնը քաղաքականապէս պետք է միալորովի միայն Յերիտասարգական Միութեան ձեռքով, վորի բջիջներն արգէն հիմա իսկ գյուղում ավելի մեծ գեր են խաղում, քան կուտակցութեան բջիջները:

ՌԿՅՅՄ գյուղական բլիժներում պետք է ամեն կերպ աշխատել ապահովել պրոլետարական և կիսապրոլետարական տարրերի ղեկավարությունը, կազմակերպության շարքերը գրավելով տնտեսապես միջակ յերիտասարդության լավագույն, ամենատաղիվ և ամենից ավելի խորհրդային տարրերին:

Այս տեսակետից յեխելով, պետք է մճռական պայքար մղել միության դոնները գյուղացիական միջակ յերիտասարդության առջև փակելու դեմ: Մյուս կողմից՝ անհրաժեշտ է գյուղական բլիժների կազմն ու նրանց թիվը ավելացնել միայն այն չափով, վորչափ հնարավոր էր լինի գործնականապես հոգալ նրանց բոլոր կարիքները, այսինքն՝ ապահովել պրոլետարական ելեմենտների ղեկավարությունը: Կոմյերիտմիության գյուղական աշխատանքները հետևյալ հիմնական տարրերը պետք է ունենան. հաստաբուրակական-քաղաքական՝ կապված տնտեսության հետ (գյուղխորհուրդ, փոխովկոմ, կոոպերացիա, տերիտորյալ գործառնություն), բանավոր և գործնական տնտեսական պրոպագանդա, գյուղատնտեսական կոլլեկտիվներ, դպրոց, բաժնեակների ու կիսապրոլետարական տարրերի շահերի պաշտպանություն:

17. ՌԿՅՅՄ շարքերը, գործարանային աշակերտության դպրոցները, պրոֆ.-տեխնիքական

դասընթացքները, բանֆակները և մյուս համապատասխան հիմնարկությունները մտնող ազջիկների տննչան թիվը կուսակցության համար ստեղծում է այն վառնդը, վոր աշխատավոր յերիտասարդության մի մասը կազմող կանացի մասող սերունդը կարող է կոմունիստական դաստիարակության ազգեցության շրջանից դուրս մնալ:

ՌԿՅՅՄ պետք է իր աշխատանքների յեղանակը, բոտ հնարավորության, այնպես փոփոխի ու հարմարեցնի, վոր կարողանա ավելի մեծ թվով ազջիկների գրավել դեպի միության շարքերը և դեպի միութենական ակտիվ աշխատանք: Կուսակցությունն ամբողջովին, արհմիություններն ու խորհրդային մարմինները պետք է ոգնության գան կոմյերիտմիության՝ ազջիկներին դեպի միության շարքերը, բանֆակները գործարանային աշակերտության դպրոցները, արհեստակց. ու հանրակրթական դասընթացքները գրավելու համար: Պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնել Սրեկեքի աշխատավոր ժողովուրդների գեղջկուհիների ու ազջիկների մեջ կատարվելիք աշխատանքների վրա:

3. ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՌԿՅՄ

18. Պրոլետարական և գյուղացիական յերիտասարդության կազմակերպությունը

ՌԿՅԵՄ առաջնակարգ հասարակական-քաղաքական նշանակութիւն ունի: Կոչված լինելով կատարելու այն պահեստի գերը, վորտեղից կուսակցութիւնն առնում է լավագոյն տարրեր՝ նոր է ավելի յերիտասարդ ուժերի մշտական հոսանքն ապահովելու համար, Կոմյերիտմութիւնը միաժամանակ հանդիսանում է լավագոյն հաղորդիչը՝ կուսակցութեան ազդեցութիւնն ավելի լայն բանվորական ու գյուղացիական խավերի վրա տարածելու գործում:

19. Կազմակերպելով աշխատավոր յերիտասարդութեանը, վորպես այգպիսին, աւենալով հատուկ, ընդհանուր կուսակցականից տարրեր նպատակներ, ծառայելով վորպէն կուսակցութեան ազդեցութեան հաղորդիչ է ընդգրկելով իր շարքերում աշխատավորութեան լայն խավերը, հանդիսանալով այգպիսով մասնայական յերիտասարդական կազմակերպութիւն, ՌԿՅԵՄ պետք է լինի ինքնավար կազմակերպութիւն:

20. Մյուս կողմից՝ նա չի կարող կատարել իր հսկայական գերը, յեթէ լիովին չապահովի կուսակցութեան ազդեցութիւնն ու ղեկավարութիւնը, վորը կարող է ամբանալ ու բարելավել կուսակցական ներկայացուցիչների խիստ ընտրութեամբ, մշտական փոխադարձ ինֆորմացիայի և միութեան մեջ աշխատելու ուղարկվող լավագոյն կուսակցական ընկերների ընտրութեան միջոցով:

21. Ուստի, թեև ընդհանուր առմամբ յերիտասարդութեան մեջ աճում է ձգտումը ղեկի կուսակցութիւնը, այնուամենայնիվ պետք է կովել առանձնանալու, կուսակցութիւնից անջատվելու այն բոլոր տրամադրութիւնների գեմ, («իրավահավասարութեան» տեսութիւն, և այլն), վորոնք նկատվում են միութեան անդամների մի վորոշ մասի մեջ:

22. Մեր հերթական հիմնական անելիքը պետք է լինի—միութեան կուսակցական կորիզն ուժեղացնել և նրա ակտիվ աշխատողների կադրին կուսակցական կյանքին մասնակից դարձնել: Անհրաժեշտ է ուժեղ թափով կուսակցութեան շարքերը հրապուրել զապչաճի յերիտասարդ բանվորներին, յերկարացնելով նրանց նկատմամբ լենինյան կոչի ժամկետը:

23. Կուսակցութեան ղեկավարութեամբ իր ամբողջ հասարակական աշխատանքը կատարելով ՌԿՅԵՄ պետք է սխտեմատիկ կերպով իր անդամներին մասնակից դարձնի ՍԽԶՄ ու ՌԿԿ կյանքի բոլոր հիմնական հարցերի քննութեանը, շարունակ, կուսակցութեան հետ համերաշխ քննութեան առնելով այդ հարցերը և մասնակցելով կուսակցութեան ընդունած վորոշումներին իրագործմանը:

24. Անհրաժեշտ է կանոնաւորել կուսակցութեան պատմութեան, նրա ծրագրի ու գոր-

ծելանկերալի, նրա կազմակերպչական սկզբունք-
ներին և ընկ. Լենինի թողած ամբողջ գտողափա-
րական ժառանգության սիստեմատիկ ուսում-
նասիրության գործը:

Հատկապես պետք է լուսաբանել կուսակցու-
թյան՝ ոպորայունիզմի դեմ մղած այն պայքարը,
վորի բովում աճել ու կոփվել է մեր կուսակ-
ցությունը: Այսպիսով անհեթեթ պետք է հա-
մարվի Ռեկ (ը.) ներքին թեքումների դեմ մղ-
վող պայքարի հանդեպ «չեզոքություն» պահ-
պանելու տեսակետը:

25. Կուսակցության անդամները պետք է
յուրացնեն այն տեսակետը, վոր միության աշ-
խատանքը հսկայական նշանակություն ունի:
Կուսակցության անդամների կողմից վորևե
արհամարհական վերաբերմունք դեպի այդ աշ-
խատանքը բոլորովին անթույլատրելի չէ և
պրոլետարիական շարժման համար՝ չափազանց
փտանդամվոր:

26. Կուսակցությունը պետք է կյանքում
կիրառի բազմիցս հանված վորոշումներն այն
մասին, թե միության կարիքների համար պետք
է մեծ թվով և ավելի վորակյալ կուսակցական
աշխատավորներ տրամադրել: Անհրաժեշտ է
հիշել, վոր ներկայումս միության առաջ գրված
հարցերի աճումն ու բորդապումը պահանջում են
մասնագիտական պատրաստություն, ընդունա-
կություն և փորձ:

Ուշադրություն հասունացող յերիտասար-
գությանը, ուշադրություն Ռեկին, — այս պետք
է լինի մեր կուսակցության կարևորագույն լու-
սագրանքներից մեկը:

1. ՌԵԿԻՆ աշխատանքները

26. Ռեկին հիմնական նպատակն է բար-
րացնել ամբողջ միության և նրա յուրաքան-
չյուր առանձին անդամի հասարակական քաղա-
քական ակտիվությունը: Կոմյերիտականները,
ինչպես քաղաքում, այնպես և գյուղում, պետք
է հանդիսանան կուսակցության առաջին ոգնա-
կանները քաղաքական վարչական-խորհրդային
անտեսական և կրթական առարկաներում: Միու-
թյան աշխատանքը պետք է հեռու լինի ինչ-
պես քաղաքականության նկատմամբ չեզոք՝
«զուտ կուլտուրականությունից», այնպես և
կուլտուրական, անտեսական ու վարչական-գործ-
նական աշխատանքի հետ չկապված «զուտ քա-
ղաքականությունից»: Կուլտուրական ու քաղա-
քական աշխատանքների զուգորդումը պետք է
Ռեկին ամբողջ գործունեություն հիմքը կազմի:

27. Ճիշտ նույն ձևով ել անհրաժեշտ է
տեսական ուսուցման ու գործնական աշխա-
տանքների զուգորդումը: Միայն շինարարական
գործնական աշխատանքներին կենդանի մաս-

նակցութիւնն ցույց տալով ՌԿՅԵՄ կարող կը լինի դատարարակել—պատրաստել կոմունիզմի համար պայքարող իսկական մարտիկներ: Կուսակցութիւնը հատուկ ուշադրութիւն պետք է դարձնի Կոմյերիտական ակտիվին: Պետք է հաստատ վորոշմամբ ստորին բանվոր ակտիվիստին առաջ մղել դեպի միութեան ներքին ակտիվարդ, ղեկավար աշխատանքների, ինչպես և քուսակցական, արհեստակցական ու խորհրդային աշխատանքների ասպարեզը: Պրա հետ միաժամանակ անհրաժեշտ է մարքսիստական ինքնակրթութեան սխտեմատիկ աշխատանքը ակտիվիստի՝ միութեան հանդեպ ունեցած պարտականութիւնները մի ժամը համարել, չծանրաբեռնելով նրան կազմակերպչական-ղեկավար աշխատանքներով:

28. Այսպիսով ՌԿՅԵՄ անդամները պետք է կուսակցութեան ղեկավարութեամբ մասնակցեն արհմիութիւններին, մասնավորապես գործարկումների և կոոպերատիվների աշխատանքներին, նոր կենցաղի (կոմունայի տներ և այլն), անգրագիտութեան վերացման, անապատառներին վիճակի բարփոքման, արտագրութեան բարձրացման (արտագրական կոնֆերանսներ, աշխատ. գիտակ. կազմակերպում, և այլն) աշխատանքներին, բանակի և նավատորմի, զսլոցական, քաղկրթական, գյուղատնտես. պրոպագանդայի և խորհրդա-

լին գյուղական ապարատի շինարարութեան աշխատանքներին, և այլն, և այլն:

29. Քաղաքի պրոլետարական յերիտասարգութեան մեջ կատարվելիք աշխատանքների լինթացքում անհրաժեշտ է ամենից առաջ միութեան գործունեութիւնն ուժեղացնել անտեսական իրավական ուղղութեամբ: Այստեղ, ի նկատի ունենալով գործադրութեան աճումն ու աշխատանքների աշխատավարձի համեմատական նվազումը, պետք է պայքարել, վորպեսզի պահպանվի բանվոր յերիտասարգութիւնը, վորպես ապագա լիարժեք վորակյալ աշխատավորների կադր, կիրառվի յերիտասարգութեան աշխատանքի պաշտպանութեան որենագրութիւնը, պահպանվի պատանիները՝ հասակավոր բանվորների նկատմամբ սահմանված տոկոսը, պատանիների աշխատանքի վարձատրութեան և նրանց սոցիալական ապահովութեան սխտեմը, և այլն. անհրաժեշտ է հետեւել աշխատանքի պաշտպանութեան, և տարիֆային աշխատանք կատարել: Առանձնապես անհրաժեշտ է ուշադրութիւն դարձնել, վորպեսզի արդյունարեութեան զարգացման համեմատ համապատասխան վորակման բանվորական ուժեր պատրաստվեն: ՌԿՅԵՄ պետք է նմանապես սխտեմատիկ աշխատանք կատարի պաշտպանելու մասնավոր, վարձակալական և կոնցեսսիոն ձեռնարկութիւններում աշխատող

պատանիների շահերը, ուշագիւր հետեւելով, վոր-
պեսզի գործադրվեն խորհրդային սրենքները, և
վերջինների խախտման դեպքում արհմիություն-
ների ու կուսակցութեան հետ միատեղ համա-
պատասխան դիմադրութիւն կազմակերպի:

30. Բանվոր պատանիների և բանվոր յերի-
տասարդութեան տեխնիքական-կուլտուրական
մակարդակի բարձրացման ստպարիզում առան-
ձին կարևոր դեր են խաղում գործարանային
աշակերտութեան դպրոցներն ու տեխնիքական
դասընթացները: Գործարանային աշակերտու-
թեան դպրոցների ընդլայնումը, դասավանդման
բարելավումը, ինչպես և նրանց նյութական ա-
պահովութեան հարցը, հանդիսանում են կուսակ-
ցութեան, պրոֆմիութիւնների ու խորհրդային
իշխանութեան հերթական անելիքը, վորի ըն-
թացքում անհրաժեշտ է ամենից առաջ հենվել
ՌԿՅՅՄ վրա:

31. Դպրոցական աշխատանքների ստպարի-
զում անհրաժեշտ է թե քաղաքում և թե գյու-
ղում, վորքան հնարավոր է, մեծ չափով դպրոցը
հարմարեցնել բանվոր դասակարգի ու գյուղա-
ցիութեան պահանջներին, յերակետ ունենալով
սոցիալիստական շինարարութեան նպատակները:
Այս աշխատանքը պետք է կատարի Լուսժողի-
մատը ՌԿՅՅՄ հետ լիակատար համերաշխու-
թեամբ: Սրա հետ կապված բոլոր հարցերի մը-

շակման և լուծման համար անհրաժեշտ է հրա-
վիրել հատուկ խորհրդակցութիւն Կ. Կ. առին-
թեր: Դպրոցական աշխատանքների ընթացքում
անպայման պետք է, վորքան հնարավոր է մեծ
չափով զարկ տալ աշակերտութեան ինքնագոր-
ծունեցութեան և զարգացնել նրանց մեջ լայն
հասարակականութիւն:

32. Քաղկրթութեան չափազանց կարևոր
ստպարիզում մեր կենտրոնական նպատակը
պետք է լինի պարզել սոցիալիստական զարգաց-
ման հեռանկարները՝ նոր անտեսական քաղա-
քականութեան, կապիտալիստական ողակման
և միջազգային հեղափոխութեան աճող ուժերի
որեկտիվներն անհրաժեշտ պայմաններում: Համ-
աշխարհային հեռանկարների սկզբունքային բար-
ձրութեան համոզող քաղկրթութիւնը վոչ մի գեպ-
քում չպետք է զատարկ ու բարձր ճոռումարանու-
թեան ընույթ կրի: Լայն ագիտացիայի հետ միա-
տեղ առանձնապես անհրաժեշտ է կատարել խո-
րացած պրոպագանդիստական աշխատանք, վորը
ներկա մոմենտում ամենից հարմար է կապել
լենինիզմի ուսումնասիրութեան հետ, նկատելով
այդ վորպես Մարքսի ուսմունքի ամենից ավե-
րի կատարյալ զարգացում ստացած ձև: Այդ
ուսումնասիրութիւնը պետք է հենվի հասարա-
կական կյանքի բոլոր գործնականապես կարևոր
ստպարեզներից կոնկրետ գիտելիքներ հաղորդե-
լու վրա:

33. Շատ ավելի մեծ ուշադրութիւն պետք է դարձնել մամուլի վրա, կազմակերպելով ամսագրեր, լրագրեր, հասուկ բրոշյուրներ և արհիտացիոն թերթեր հրատարակելու գործը, մասնավորապես գյուղի համար. անհրաժեշտ է հասուկ ամսագիր հրատարակել գյուղական յերիտասարդութեան կարիքներին ծառայելու համար: Համասարապես ուշադրութիւն պետք է դարձնել նաեւ ազգային փոքրամասնութիւնների, ազգային հանրապետութիւնների ու շրջանների մամուլի ուժեղացման և բարելավման վրա:

„Молодая гвардия“ -ն պետք է ամենամեծ շահերով հարմարեցվի յերիտասարդութեան առաջավոր խավերի առանձնահատուկ կարիքները բավարարելուն: Լրագրերը պետք է մի կողմից գետեզեն ընդհանրացման բնույթի, բայց միևնույն ժամանակ՝ մատչելի ու գործնական պրոպագանդիստական բովանդակութեան հոգւածներ, իսկ մյուս կողմից ել ավելի սերտ կապին գաւառի հետ, ամրացնելով ու ընդարձակելով պատանի թղթակիցների ինստիտուտը, փոշ մի կերպ հրահարավորութիւն շտալով նրան մի նոր «ապարատ» դառնալու: Անհրաժեշտ է, ինչ կերպ ել լինի, կանոնավոր կերպով տարածել յերիտասարդական մամուլը և գործնական միջոցներով նպաստել, փորպեսզի նա թափանցի գյուղ:

34. Բարձրագույն և II աստիճանի դպրոց-

ներում ՌԿՅՅՄ պետք է համախմբի ու միավորի խորհրդային տարրերին, նրանց իր ղեկավարութեան տակ առնի, նպաստի դպրոցները կուսակցութեան ընդհանուր ուղղութեան փոքու համեմատ վերակազմութեան յենթարկելուն, ամեն կերպ աջակցելով դպրոցների եյական նվաճմանը:

35. Գյուղում, ինչպէս արդեն ասվեց վերևում, ՌԿՅՅՄ դերը չափազանց մեծ է և պատասխանատու: Գյուղակ. փոխօգկոմների, հողանտառմիութեան, կոոպերացիայի, խրճիթ-ընթերցարանների ու այլ մարմինների աշխատանքների ընթացքում ՌԿՅՅՄ, հենվելով զբաղավորապես գյուղական չքավոր տարրի վրա, պետք է կարևոր գործոն հանդիսանա, շահմանափակվելով կուլտուրական բնույթի ձեռնարկութիւններով: Գյուղական բջիջի աշխատանքները պետք է ընթանան ամբողջ գյուղական յերիտասարդութեան աչքի առջև. բջիջը պետք է աշխատի ամեն տեղ, փորտեղ ժողովում և գյուղական յերիտասարդութիւնը (որին, տերրիտորյալ գորամասերում):

36. Միութիւնը պետք է ոգնի գյուղացիական առաջավոր յերիտասարդութեանը — ապրել ու աշխատել նոր ձևով: Նա պետք է խորհրդային իշխանութեան բոլոր հասարակական-քաղաքական և կուլտուրական ձեռնարկութիւններին, այսինքն՝ հողոգտագործման նոր ձևերին,

ընդհանուր գրագիտության և տեխնիքական բարելավումների համար մղվող պայքարի գործոն հաղորդիչը հանդիսանալ: Միությունը պետք է աջակցի գյուղական յերիտասարդությանը՝ համախմբվել ու կազմել գյուղատնտեսական կոլլեկտիվներ, հիմնել կոոպերատիվներ և ամեն կերպ պետք է նպաստի ցուցադաշտեր հիմնելուն:

37. Գյուղական բջիջի աշխատանքների մեջ առանձնապես կարևոր տեղ պետք է բռնի գյուղական յերիտասարդության դպրոցը: Գյուղական կոմյերիտականների կոնկրետ ու հիմնական նպատակը պետք է հանդիսանալ՝ հիմնել ու կանոնավորել գյուղական յերիտասարդության դպրոցները, փորոնք պետք է պատրաստեն կոոպերացման ու հողի կոլլեկտիվ մշակման ձգտող հեղափոխական ու կուլյտուրական յերկրագործի նոր ախլը: այս նպատակն իրագործելի յե խորհրդային ու կուսակցական տեղական մարմինների լուրջ ոժանդակությամբ: Կոմյերիտիության քաղաքային կազմակերպությունները պետք է այնպես ոգնեն գյուղական կազմակերպություններին, փոր գյուղի կուլյտուրական կարիքները հոգալու գործին լծվեն Կոմյերիտիության բոլոր գործարանային ու քաղաքային բջիջները և առաջին հերթին՝ գյուղի հետ կապված յերիտասարդությունը: Միաժամանակ անհրաժեշտ է

ձգտել, փորպեսզի այստեղ ևս կուլյտուրական աշխատանքը միանա քաղաքականին և ամբողջապես տողորված լինի այն քաղաքական աշխատանքի փողով, փոր ուղղված է գյուղացիության լավագույն խավերի վերամշակմանը: Այստեղ հիմնական նպատակը պետք է լինի—հմտորեն քարոզել այն դադափարը, թե անհրաժեշտ է բանվորների ու գյուղացիների միությունը՝ առաջինների ղեկավարության տակ:

38. Անհրաժեշտ է լուրջ ուշադրություն դարձնել, փորպեսզի հատկապես գյուղում, ՌԿՅԵՄ աշխատանքներին մասնակից լինին ինտելիգենցիայի լավագույն ուժերը—ուսուցիչն ու գյուղատնտեսը: Գյուղական ուսուցիչն ու գյուղատնտեսը խոշոր դրական դեր կը խաղան, յեթե նրանց նյութական վիճակի անհրաժեշտ բարելավման և նրանց կողմից դեպի խորհրդային իշխանությունը նկատված դարձի հեռանալով հաջողվի նրանց և կոմյերիտական բջիջների միջև համերաշխություն ստեղծել:

39. Հսկայական նշանակություն ունի ՌԿՅԵՄ աշխատանքը բանակում և նավատորմում, փորը պետք է տողորված լինի միջազգային մարտական կրթության փողով: Այդ աշխատանքներին պետք է մասնակցի ամբողջ միությունը: ՌԿՅԵՄ հիմնական նպատակը պետք է լինի այս ստպարեղում.—ազգական պրոպագան-

դան ուժեղացնել, զինակոչի յենթակա յերիտա-
սարդության մեջ բաղաժախտան-կրթական աշխա-
տանք կատարել, հոգալ կարմիր զինվորի ու
հավաստու կենցաղի մեխին, պրոպագանդա մղել
ոդանավատորմի գաղափարի տարածման ոգտին,
աշակցել ՍԽՀՄ ռազմական կարողության բարձ-
րացմանը, տարածել ընդհանրապես ռազմական
գիտելիքներ և մասնավորապես քիմիական պաշտ-
պանության միջոցների վերաբերյալ տեղեկու-
թյուններ:

40. Իր ամբողջ դաստիարակչական աշխա-
տանքը վարելով ինտերնացիոնալիզմի նշա-
նաբանի տակ, պայքարելով ինչպես վեփ-
կոռուսների շովինիզմի, այնպես և մյուս
ազգությունների ազգայնական հախճապայման-
ների դեմ, ՌԿՅՅՄ պետք է առավելագույն ջանք
դործ դնի ուժեղացնելու աշխատանքը Միության
ինքնավար և անկախ հանրապետություններում,
և հատկապես նախկին ցարական գաղութներում,
վորտեղ ամենից ավելի սուր կերպով և զգաց-
վում տեղական կուլտուրական կադրերի պա-
կասությունը, և վորտեղ այդ կադրերը կարելի
է պատրաստել բացառապես տեղական յերի-
դասարդության խավերից: Այդ աշխատանքը
չափազանց կարևոր նշանակություն ունի իմպե-
րիալիզմի լծի տակ տառապող՝ Արևելքի ժողո-

վուրդներին հետ մերձեցում՝ ստեղծելու տեսա-
կետից:

41. Մի շարք, հատկապես՝ կենցաղական
հարցեր լուծելու համար պետք է աշխատել կազ-
մակերպել գանազան ձևի կամավոր միավորում-
ներ (об.единение), վորոնց անդամակցեն կոմ-
յերիտական միջուկի հետ միասին նաև անկու-
սակցական ընկերներ (այս կարգին են պատ-
կանում՝ գյուղատնտեսական խմբակները գյու-
ղում, արվեստի ու ծխելու դեմ պայքարող լի-
զաները, բնագիտական ընկերությունները, և
այլն): ՌԿՅՅՄ արհմիությունների հետ միասին
ի նկատի ունենալով յերիտասարդության, հատ-
կապես ուսանողության մեջ նկատվող տրամա-
բությունները ու ֆիզիքական անկումը, պետք
է ուժեղացնի իր աշխատանքները ֆիզիքական
կուլտուրայի ասպարիզում, այս բառի ամենա-
լայն իմաստով (ֆիզիքականներ, երակուրսիաներ,
մարզախաղեր, առողջապահական պրոպագան-
դա, և այլն):

Այդ աշխատանքների մեթոդն ու կազմա-
կերպչական ձևերը ՌԿՅՅՄ պետք է մեծ
ուշադրությամբ հաշվի առնի, վորովհետև այդ
կազմակերպությունների միջոցով նա կարող է
իր ազդեցության տակ առնել աշխատավոր յե-
րիտասարդության ել ավելի լայն խավեր:

5. Բարձրագույն դպրոցը յե՛վ յեփեսասարգուքուներ.

42. ՌԿՅԵՄ, կոմունիզմի այգ մաստայական դպրոցն ամբաղնեկու և նրա աշխատանքներն աշխուժացնելու համար բոլոր միջոցները ձեռք առնելով, կուսակցությունը պետք է իր առաջնակարգ նպատակը դարձնի կոմունիստական բնականոն դաստիարակություն տալ յերկուսարդությանը բարձրագույն դպրոցներում:

43. Բարձրագույն դպրոցի նվաճման գործում, ինչպես առաջ, չափազանց խոշոր դեր է կատարում նրա նախագուներին (ստորին և միջնակարգ դպրոց, խորհուսդպրոց, բանֆակ) տիրելը:

44. Անհրաժեշտ է առանձին ուշադրություն դարձնել այգ մաստայական դպրոցներին: Նախ, այն պատճառով, վոր այգտեղ պետք է պատրաստվեն համեմատաբար կրթական ցած մակարդակի տեր բանվորներ՝ այգտեղից բարձրագ. դպրոցներն անցնելու համար, և յերկրորդ, վորովհետև այգ դպրոցների համար կան անհրաժեշտ թվով դասատուներ: Պետք է ամեն կերպ աջակցել, վորպեսզի վոչ միայն պահպանվի, այլև բնդարձակվի ստորին ու միջնակարգ արհ. դպրոցների ցանցը, վորի նյութական ու կուլտուրական կարիքները հոգալու գործում մասնակցություն պետք է ունենան վոչ միայն ՍԽԶՄ կենտրոնական հիմնարկութուները, այլև

տեղական խորհրդային ու հասարակական կազմակերպությունները:

45. Հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները, համակերպվելով տնտեսական զարգացման պահանջներին ու առձեռն միջոցներին, պետք է համաձայնվել, վոր կրճատվի բարձրագ. դպրոցների և ուսանողների թիվը, և միաժամանակ բարելավվի գործի նյութական և ուսումնական կողմը: Միայն այս ճանապարհով կարելի յէ բարելավել և ուսանողների նյութական ծանր վիճակը:

46. Զգուշով բնդհանրապես բարելավել կրթական գործը բարձրագույն դպրոցներում, կուսակցությունը պետք է առանձին ուշադրությամբ հետևի, վորպեսզի բարելավվեն դյուրատնտեսական ու մանկավարժական բարձրագ. դպրոցները: Բարձրագ. դպրոցները կրճատելու գեպքում անհրաժեշտ է հետևել, վորպեսզի անպայման ի նկատի առնվի տարբեր մասնագիտության դպրոցների վոչ միատեսակ նշանակությունը:

47. Առաջվա պես չափազանց սուր բնույթ ունի բարձրագ. դպրոցներն անհրաժեշտ թվով գիտական-մարքսիստական դասատուներով ապահովելու հարցը: Մասնագիտական բարձրագ. դպրոցների մեծ մասում նույնիսկ հասարակատական աճրիմները բռնել են վաղեմի բուր-

ժուռական պրոֆեսորները: Անհրաժեշտ է ամեն ջանք գործ դնել շուտափույթ կերպով կոմունիստ պրոֆեսորների կադր ստեղծելու համար, առավելագույն չափերով ծավալելով այդ նպատակով կարմիր պրոֆեսուրայի ինստիտուտի աշխատանքները, և միաժամանակ միջոցներ ձեռք առնելով բանվորականացնելու նրա կազմը, նրան առնթրել՝ բանֆակի ու այլ դպրոցների շրջանավարտներին նախապատրաստական դասընթացներ բանալով: Անհրաժեշտ է, նմանապես, ուշադրություն դարձնել մեր բարձրագույն դպրոցների աշխատակիցների կազմը բարելավելու և նրանց նյութապես ապահովելու վրա:

48. Կուսակցությունը պետք է հոգ տանի պատրաստելու փորակյալ կուսակցականներ՝ բնականորեն ակտիվ հեղափոխական աշխատանքի և խորհրդային շինարարության քաղաքական գեկավարության համար: Այս նպատակին է ծառայելու կոմունիստական բարձրագույն դպրոցը, փոքր կառուցումը պետք է ընթանա բազմակողմանի զարգացմամբ քաղաքական աշխատակիցներ, և փոշ նեղ մասնագիտությունը գործիչներ պատրաստելու ուղղությամբ:

49. Վերջին նպատակը մեզ պարտավորեցնում է մտքառել մեր բարձրագույն դպրոցներում գոյություն ունեցող սրտատախկալի դեմ: Կոմունիստական բարձրագույն դպրոցի ծրագիրը

պետք է լրացնել այնպիսի գիտելիքներով, փորձերով մերձավոր առնչություն ունեն գործնական կյանքի հետ. հասարակական գիտությունների գասավանդումը պետք է թարմացնել, յեխնելով ժամանակակից գործնական կարիքներից. մյուս կողմից՝ անհրաժեշտ է պայքարել ծայրահեղ գոհակացման տենդենցի և թեորիայի վրա կատարվող հարձակումների դեմ: Թարմացնելով ու բարեփոխելով գասավանդման յեղանակները, տեսական մեծ ուշադրություն դարձնելով այժմեյական հարցերի վրա, մենք, սակայն, փոշ մի կերպ չպետք է հրաժարվենք մարքսիստների նոր սերունդը հիմնական տեսական պաշարով զինելուց, փոքրի վրա հենվելով, պայքարել ու պայքարում է մեր կուսակցությունը:

50. Անհրաժեշտ է բոլոր ակտիվ բարձրագույն դպրոցների նկատմամբ հանձնարարել ամենակենդանի կապ ստեղծել դպրոցի ու արտադրություն միջև: Մասնագիտական բարձրագույն դպրոցներում այդ կապն իրականանում է համապատասխան ձեռնարկություններում գործնական աշխատանքներ կատարելով, բոլոր փորում թե կուսակցությունը և թե կոմյերիտմիությունը պետք է հետևեն, փորպեսզի այդ գործնական աշխատանքը նեղ տեխնիքական բնույթ չկրի. այլ հնարավորություն տա գործնական աշխատանքների ուղարկվածին մոտիկից ծանոթա-

նալու ձեռնարկության ամբողջ կյանքին: Կոմունիստական բարձրագույն դպրոցի ուսանողներն այս պահանջը պետք է բավարարեն արտադրական բջիջներում ու արհմիություններում փոխանցման կուսակցական բնույթի աշխատանք կատարելով, վորք պետք է անպայման հաշվի առնվի ու բովանդակութուն ստանա բարձրագույն դպրոցում:

51. Բարձրագույն դպրոցների, կուսակցության ու Կոմյերիտմիության բջիջները, հանդիսանալով ուսանողության ներքին կյանքի գործոն ու ղեկավար ուժ, պետք է լավացնեն իրենց աշխատանքի բովանդակությունն ու յեղանակները. նրանց ղեկավար չենք յերբեք նրանց իրավունք չպետք է տա ավելի պակաս չափերով կատարելու իրենց դպրոցական և հասարակական պարտականությունները. պետք է առանձնապես խիստ մաքառել կոմմեծամտության ղեմ: Անհրաժեշտ է կոմունիստների ու կոմյերիտականների աշխատանքն աշխատելու կանոնավորել, վոր հասարակական ու ակադեմիական աշխատանքները փոխադարձաբար միմյանց չխանգարեն: Այս նպատակով անհրաժեշտ է կովել կազմակերպչական խառնափնթորություն, աշխատանքի դուգահեռականության և ավելորդ, իզուր անգն աշխատող կազմակերպությունների ղեմ: Մյուս կողմից՝ բարելավելով ուսանողներ-

րի նյութական զրուծյունը, անհրաժեշտ է կրովել նրանց՝ դպրոցական աշխատանքներով չափից դուրս ծանրաբեռնելու ղեմ, վորն արդեն մեղանում կենցաղական, ուստի և վտանգավոր յերևույթ է դարձել:

52. Կուսակցությունը պետք է հասկանա, վոր յերիտասարդության մեջ գոյութուն ունեցող բացասական յերևույթները (ղիլետանտություն, կասկածամտություն, դադափարախոսական թեքումներ ղեպի իղեալիցս կամ գոհակացում) անխուսափելիորեն բղխում են մի կողմից՝ ուսանող յերիտասարդության չափազանց ծանր նյութական վիճակից, իսկ մյուս կողմից՝ գաղափարախոսական հրամանատարական ղիրքերում աշխատող կոմունիստական վորակյալ ուժերի կատաստրոֆային պակասությունից: Յերիտասարդության գաղափարական պահանջներն այդպիսով աճում-գերազանցում են յեղանակ ղեկավար ուժերի քանակից, բարդացող, հատուկ մշակում պահանջող հարցերը հաճախ մնում են անպատասխան, և յերիտասարդությունը հեշտությամբ կարող է ղեղվել ու բռնել ռիսալ ճանապարհ: Ուստի յերիտասարդության գաղափարական դատարարակության բարելավման համար բացարձակապես անհրաժեշտ պայման է — վորակյալ ուժեր տրամադրել բացառապես այդ աշխատանքի համար:

ՊԱՏԿԱՄՆԵՐԻ՝ Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԻ ԱՆՎԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱ-
ԿԱՆ ՊԱՏԱԿԵԿԱԿԱՆ ԽՄԲԱԿՆԵՐ ՎԵՐԱՆՎԱՆՎԵԼԸ.

ԹԿԿ (Բ.) XIII ՀԱՄԱԳՈՒԹԱՐՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԹ Ե
ՊԱՏԿԱՄՆԵՐԻ ՇԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ (ПАРАД).

Վասյուտին. Ընկեր պատկոմներ, Կոմունիս-
տական Յերիտասարդական Միության ԿԿ ա-
նունից հայտարարում եմ այն մասին, վոր
պատանի կոմունիստներն այսօրվանից վերան-
վանվում են «Վ. Ի. Լենինի անվան կոմունիս-
տական պատանեկական խմբակներ»: Վոչ միայն
դուք հպարտությամբ պետք ե կրեք այդ անու-
նը, այլև նա ձեր վրա պարտականություն ե
դնում դաստիարակվելու ե գաղնալու բանվորա-
կան զործի համար նույնպիսի մարտնչոյներ,
ինչպիսին Վլադիմիր Իլյին եր:

Ընկեր պատանի լենինականներ, Կոմյերիտ-
միությունը կոչ ե անում ձեզ, մեր կրտսեր
յեղբայրներին, — յեղեք պատրաստ:

Պատանի լենինականներ. Միշտ պատրաստ:

Վասյուտին. Խոսքը արվում ե ընկ. Կամենսկին:

Կամենսկ. (ծափեր) Ընկեր պատանի լենի-
նականներ, Կոմունիստական Կուսակցության

XIII-րդ համագումարի անունից վողջունում եմ
ձեզ. ձեր ավագ յեղբայրներից, Կոմյերիտական-
ներից դուք ստացաք «լենինականներ» կոչումը.
հպարտությամբ կրեցեք այդ կոչումը. այդ կո-
չումը ձեռք են բերել իրենց արյունով ձեր այն
բանվոր յեղբայրները, վորոնք կռվել են, վոր-
պեսզի աշխատավորների սերունդը ապրի վոչ
թե կապիտալիստական դժոխքում այլ՝ ազատ
մարդկանց ազատ կյանքով:

Լենինականների դրոշը այժմ ծածանվում ե
ձեր գլխին, բայց նա դեռ կարող ե հարձակման
յենթարկվել, այնպես վոր՝ յեղեք պատրաստ:

Պատանի լենինականներ. Միշտ պատրաստ:
Կամենսկ. Հառաջ, պատանի ընկերներ, վոր-
պեսզի յետ մղեք այդ դրոշակի վրա գործվող
ամեն մի հարձակում, վորպիսզի այդ դրոշակը
բարձր պահած՝ առաջ գնաք ե կանգնեցնեք
ամբողջ աշխարհում, վորպեսզի պահպանեք նրան
ամեն մի տատանումից. յեղեք պատրաստ.

Պատանի լենինականներ. Միշտ պատրաստ:
Կամենսկ. Արժանավոր լենինականներ լի-
նելու համար — յեղեք պատրաստ.

Պատանի լենինականներ. Միշտ պատրաստ:
Կամենսկ. Հաղթանակի համար մղվող պայ-
քարում ձեր ավագ յեղբայրներին փոխարինելու
համար — յեղեք պատրաստ.

Պատանի լենինականներ. Միշտ պատրաստ:

Կամենեվ. Վճռական պայքարի, վերջնական հաղթանակի համար—յեղեք պատրաստ.

Պատանի լենինականներ. Միշտ պատրաստ. Վապոտին. Խոսքը տրվում է ավագ պատկոմ ընկ. Բուխարին. (ծափեր):

Բուխարին. Պրոլետարները զավակներ, աշխատավորների զավակներ, յես վողջունում եմ ձեզ այստեղ մեր Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեյի անունից: Ընկերներ, մեր կրտսեր բարեկամներ, մենք այսօր ընդունում ենք ձեր շարահանդեսը Կրեմլի պարսպի մոտ, պանծալի Կարմիր Հրապարակում, վորտեղ բարձրանում է մեր մեծ ուսուցիչ ընկ. Լենինի գամբարանը, վորտեղ գտնվում է մեռածների մեծ կոմունան, նրանց՝ վորոնք իրենց վոսկրեները գրին, վորոնք պայքարեցին, վորպեսզի հիմքը դնեն այն կյանքի, յերբ չի լինի վոչ աղքատ, վոչ հարուստ, յերբ մարդն իր ամենավորը հասակից կապրի լի կյանքով, կը շնչի լիքը կըծքով: Մեր սերունդը գրել է այն հիմքը. և մեկը մյուսի յետեից գնում են մեզնից մեր ամենահավատարիմ ամենախիզախ, ամենակորովի մարտական ընկերները: Սակայն, ընկերներ, նրանք ևս, ովքեր գնացին, ովքեր հեռացան, խորապես հավատացած էյին, վոր նրանց փոխարինելու յե գալիս էլ ավելի անհամար գորք: Մեզնից հեռացող յուրաքանչյուր տասնյակի փոխարեն գալիս են հարյու-

րավոր նոր, թարմ յերիտասարդ ուժեր: Յեվ այդ տեսակետից, ընկերներ, ամենաուրախալի յերևույթը, վոր մեզ հավատ է ներշնչում ապագայի վերաբերմամբ, — այդ դուք եք, նոր սերունդը, վոր մեկնում է մեզ իր միլիոնավոր ձեռքերը, և վորը կատարելու յե մեր ուսերին ընկած պարտականությունը: Դուք շարունակելու յեք մեր գործը. ձեզ վիճակվելու յե դեկավորել աշխատանքի ազատագրման համար պայքարող մեծ բանակը, և աղյուս աղյուսի յետեից շարելով, բարձրացնել այն շենքը, վոր սկսել է ավելի ավագ սերունդը: Ձեզ վիճակվելու յե մասնակցել այն մեծ ճակատամարտին, վորն ամենայն հավանականությամբ կը լինի ավելի զրանդիտ, քան նրանք, վորոնց բովից անցավ ավագ սերունդը:

Ձեզ դուցե վիճակվի տեսնել այն դարաշրջանը, այն ժամանակը, յերբ մեր կարմիր դրոշակը հոլարա կը ծածանվի ամենուրեք, — այժմյան զաղութների խուլ գյուղերում և կապիտալի հիմնական սմբոցների վրա:

Ընկերներ, մեծ պարտականություններ են զըված ձեր վրա, սակայն մենք բոլորս հավատացած ենք, վոր դուք կառաջնորդվեք այն հիմնական նշանաբանով, վորով մեր կուսակցությունն և առաջնորդվել, և կը կատարեք կուսակցության կողմից ձեր վրա դրվելիք պարտա-

նությունները: Այդ մեծ պարտականություններն կատարման, այդ մեծ ճակատամարտներին, այդ մեծ շինարարական աշխատանքներին, դուք, մեզ փոխարինողներդ, մեր պարծանքը, մեր հույսը, դուք, աժմյան լենինականներդ, — յեղեք պատրաստ. (ձայներ. «Հառա՛ջ, պատրաստ ենք»):

Վասյուտին. խոսքը պատկանում է ընկ. Ռիկովին:

Ռիկով. (ծափեր) Ընկ. Լենինի թոռներ, այսօր պատկանական կազմակերպության կյանքում մեծ տոն է. այսօր դուք յերգում եք ընդունում, այսօր դուք ընդունում եք ընկ. Լենինի ջոկատի անունը:

Ընկերներ, ձեր շաբահանդեսը ձգված է այն պարսպի մոտ, վորտեղ իրենց փակքները դրին լավագույններն այն մարդկանցից, վորոնք զոհ բերին իրենց կյանքը հոկտեմբերյան հաղթությունը պարզևող բանվորական հեղափոխությանը: Այստեղ ձեր առջև բարձրանում է ընկ. Լենինի դամբարանը. այստեղ, կյանքի ու մահվան այս հրապարակում, թոռներն ու պապերը խոստումն են տալիս միմյանց շարունակելու պայքարը և իր վախճանին հասցնելու այն:

Դուք, ընկ. Լենինի թոռներ, դուք հոկտեմբերյան հեղափոխության զավակներ, հիշեցեք, վոր սերունդներն իրենց կյանքը զոհեցին Հոկ-

տեմբերի համար, առաջին հաղթանակի համար մղված պայքարում:

Դուք, ընկ. Լենինի թոռներ, դուք կոզովեք այն հաղթանակից, վոր տարել ենք այժմ, բայց դուք պետք է շարունակեք այդ հաղթանակը, դուք պետք է առնեք հին սերնդի ձեռքից կարմիր դրոշը և բարձրացնեք նրան այնպես, վոր տեսանելի լինի ամբողջ աշխարհին, բոլոր յերկրներում: Այստեղ, այս պարսպի մոտ, վորտեղ հանգչում են հեղափոխության լավագույն զոհերը, Ռուսաստանի Կոմունիստական Կուսակցության լավագույն գործիչները, բանվոր դասակարգի լավագույն կազմակերպիչները, այստեղ, այս պարսպի մոտ պատանի կոմունիստները պետք է յերգվեն, վոր նրանք պատրաստ կլինեն վերցնելու այդ դրոշը և ուժեղ ձեռքով կանգնեցնելու նրան խոշոր յերկրներում, վորպես հաղթության դրոշ:

Ընկերներ, դուք վերանվանվում եք ընկ. Լենինի անվան ջոկատներ, ընկ. Լենինը սիրում էր յերեխաներին այն ուրախության, այն հանգստի համար, վոր նա գտնում էր նրանց շրջանում: Սակայն նա սիրում էր յերեխաներին և այն պատճառով, վոր նրանք կը հասցնեն նրա սիրած գործն իր վախճանին և վերջնականապես կը հաստատեն յերկրի վրա այն թագավորությունը,

վորի համար ապրեց, պայքարեց և մեռավ Վլադիմիր Իլյիչը:

Ընկեր Լենինի թոռներ, յեղեր պատրաստ. Լենինականներ. Միշտ պատրաստ:

Վասյուտին. Ընկերներ, վողջունի խոտը ունի ընկ. Տրոցկին. (բացականչությունների. «ուռա»), յերկար շարունակվող ծափեր):

Տրոցկի. Պատանի ընկերներ, լենինականներ, այս հրապարակում, այն ժամին, յերբ դուք վերանվանվում եք ճնշվածների ու զրկվածների մեծ առաջնորդի անունով, — հավաքվել են մի քանի սերունդներ, վորոնք դիմում են դեպի հաղթանակ:

Այստեղ հանգչում են պայքարում ընկածները, այստեղ կանգնած են այն կուսակցության համագումարի պատգամավորները, վոր ստեղծել և Վլադիմիր Իլյիչը, վորի անունը դուք այսօրվանից յուրացրիք, այն կուսակցության, վոր ղեկավարում է ամբողջ յերկիրը: Այստեղ վողջունում է ձեզ Կոմյերիտիությունը. նրա ներկայացուցիչները վողջունեցին ձեզ, և նրանք կենդանի կամուրջ են կապում Լենինի կուսակցության և լենինյան նորակոչների, պատկոմների միջև: Հիշենք, վոր կուսակցության, Կոմյերիտիության և ադելֆ յերիտասարդության — աշխատավորության զավակների առջև դրված է յերկրի վրա համայն մարդկության յեղրայրության խ-

կական կարգ հաստատելու խնդիրը: Ընկ. Լենինը մեզ կտակել և ստեղծել այնպիսի դրուժյուն, յերբ չի լինի սուբկություն, չքավորություն, խավար, յերբ մարդը մարդուն չի ճնշի, յերբ մարդը մարդու համար յեղբայր և քույր կը լինի աշխատանքի ու բավականության ժամին: Մենք դեռ նոր խորտակեցինք բուրժուական կապանքները, փշրեցինք կանգալները, սակայն դեռ սարսափելի յեն ժողովրդական մարմնի վրայի վերքերն ու խոցերը, դեռ ուշ կը լավանան նրանք: Դուք, պատկոմներ, լենինականներ, մեծ աշխատանք պետք է կատարեք բարձրացնելու այս յերկիրը մինչև նրա ամենախուլ գյուղերը, բարձրացնելու նրա անտեսությունը, բարձրացնելու նրա գիտությունը, նրա կուլտուրան: Իսկ դրա համար, ինչպես կտակել է ձեզ ընկ. Լենինը, — սովորեցեք, գիտություն ու փորձառություն ձեռք բերեք, վորովհետև ձեր «միշտ պատրաստ» լոգունը միայն այն ժամանակ գործով կարգարանա, յերբ դուք աջնվաբար, ի նկատի ունենալով մեր մեծ նպատակը, կոգտագործեք ձեր պատանեկական, յերիտասարդական տարիները՝ փորձառություն և գիտություն ձեռք բերելու համար: Հիշեցեք, վոր լենինականները ծնվում են դարերի ընթացքում մի անդամ, վոչ վոք չի կարող Լենին դառնալ, սակայն լենինական գառնալ ամեն վոք կարող է: Դրա համար պետք է

պարզ ըմբռնել բանվոր դասակարգի ուղիներն ու նպատակները, հարկավոր և պայծառ, նախապաշարմունքից չմթաղնած հայացք, հարկավոր և ազնիվ ու արի սիրտ պայքարը շարունակելու համար:

Այդ պայքարի համար, վոր սպասում է ձեզ, ընկերներ, պատանի բարեկամներ, յեղեք պատրաստ (ձայներ «միշտ պատրաստ», յերկարատեմ ծափեր):

Կլարա Յետկին. (Թարգմանում է ընկ. Տառազեն) Ընկերներ, Կլարա Յետկինը վողջունելով ձեզ, ասում է, վոր այսօր նրա կյանքի ամենալեթմանիկ օրն է, յերբ նա տեսնում է, թե ինչպես հպարտ, բարձրացրած զրոշակներով, կանգնած էք դուք հանդիսավոր շարքերով:

Ընկերներ, Կլարա Յետկինն ասում է, վոր դուք հեղափոխության զավակներն էք, վոր դուք յուրացրել էք ձեր մեծ ուսուցչի լոգունգը, սակայն դուք պետք է կառուցանեք այն կյանքը, վորի նախակարողեան ու ղեկավարն էր մեծ ուսուցիչը:

Ընկ. Կլարա Յետկինն իր հակիրճ ճառով վողջունում է ձեզ և ասում, վոր դուք միշտ որինակ ծառայեք մնացած ամբողջ աշխարհին. — յեղեք պատրաստ.

Լենինականներ. Միշտ պատրաստ, կեցցե Կլարա Յետկինը:

Փելիքս Կոն. Պատանի ընկերներ, դուք յեկել եք այստեղ, այս հրապարակը, վորտեղ հավաքված են հեղափոխության լավագույն ուժերը. դուք յեկել եք այստեղ մեր մեծ ուսուցչի դամբարանի մոտ, դուք յեկել եք մեծ հեղափոխականների գերեզմանների մոտ, և հենց դրանով դուք արդեն ասացիք, վոր դուք պատրաստվում եք այն բոլոր կռիվների համար, վորոնք սպասում են ձեզ, վոր դուք ճիշտ բովանդակություն կը մտցնեք ձեր լոգունգի մեջ, դուք կյանք կը մտցնեք նրա մեջ: Ինձ, վորպես ավագագույններից մեկին, հանձնարարված է հանդիսավոր խոստում առնել ձեզնից: Յես ասում եմ ձեզ, ընկեր պատկոմներ, պատրաստ յեղեք այդ հանդիսավոր խոստմանը. («միշտ պատրաստ»):

Ընկերներ, կրկնեցեք իմ յետևից (կարդում է խոստման բնագիրը):

ՊՍԿՈՄՆԵՐԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ԽՈՍՏՈՒՄԸ

«Յես, ՍԽՀՄ պատկոմն, իմ ընկերների առջ, հանդիսավոր խոստում եմ տալիս, վոր՝

1) Ամուր կը պաշտպանեմ բանվոր դասակարգի դրժը նրա՝ ամբողջ աշխարհի բանվորների ու գյուղացիների ազատագրման համար մղելիք պայքարում:

2) Ազնվորեն ու անշեղ կը կատարեմ պատ-

կամական բոլոր որենքներն ու սովորությունները և Իլլիշի ավանդները»: Պատկոմներ, այս հանդիսավոր խոստումը ձեր անունից յետ ապիս ևս XIII-րդ համադումարի նախադաշության. (ձայներ «ուս»):

Նամենեմ. Այս հանդիսավոր խոստումն ընդունում և համադումարը: Պատանի ընկեր լենինականներ, այս հանդիսավոր խոստումը կատարելու համար, յեղեք պատրաստ. («միշտ պատրաստ»):

364 —
 364 — 6,5 12,2
 100 — X 5
 670

$$X: 364 = 100: 6,5$$

$$X = \frac{364 \cdot 100}{100 \cdot 6,5} = \frac{670}{6,5} \% \text{ որպես}$$

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0186940

